

Universiteit
Leiden
The Netherlands

**Vrijzinnig noch rechtzinnig : Daniël Chantepie de la Saussaye
(1818-1874) en Jan Hendrik Gerretsen (1867-1923) in de ban van het
ethische beginsel**

Gerretsen, P.W.J.L.

Citation

Gerretsen, P. W. J. L. (2013, October 10). *Vrijzinnig noch rechtzinnig : Daniël Chantepie de la Saussaye (1818-1874) en Jan Hendrik Gerretsen (1867-1923) in de ban van het ethische beginsel*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/21930>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/21930>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/21930> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Gerretsen. P.W.J.L.

Title: Vrijzinnig noch rechtzinnig : Daniël Chantepie de la Saussaye (1818-1874) en Jan Hendrik Gerretsen (1867-1923) in de ban van het ethische beginsel

Issue Date: 2013-10-10

GERAADPLEEGDE ARCHIEVEN

Openbare archieven

Groninger Archieven

Archief curatoren van de Rijksuniversiteit Groningen

Haags Gemeentearchief

Archief Diaconie Hervormde Gemeente

Archief Kerkenraad Hervormde Gemeente

Collectie Gerretsen

Het Utrechts Archief

Archief algemene synode en algemene synodale commissies der Nederlandse Hervormde Kerk

Archief curatoren van de Rijksuniversiteit Utrecht

Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme

Archief Chantepie de la Saussaye

Archief Th. Heemskerk

Koninklijk Huisarchief

Archief Wilhelmina

Nationaal Archief

Archief Groen van Prinsterer

Archief Ministerie van Binnenlandse Zaken

Archief Kabinet van de Koningin

Archief Thorbecke

Universiteit Utrecht

Centrale Archiefdienst

Archief faculteit der godgeleerdheid

Universiteitsbibliotheek Amsterdam

Collectie Allard Pierson

Universiteitsbibliotheek Leiden

Archief curatoren van de Rijksuniversiteit Leiden

Collectie Maatschappij der Nederlandse Letterkunde, archief Nicolaas Beets

Universiteitsbibliotheek Utrecht

Collectie A.M. Brouwer

Collectie J.H. Gunning jr.

Collectie J.J. van Oosterzee

Collectie J.J.P. Valeton jr.

Particuliere archieven

Collectie Gerretsen, Den Haag

Collectie Haspels, Mw. Josine van Wanroy-Viets te Soest

Collectie Karres, Den Haag

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Daniel Chantepie de la Saussaye

Chantepie de la Saussaye, D., 'Aanmerking van de redactie', *Ernst en Vrede: maandblad voor de Nederlandsche Hervormde Kerk* 5 (1857) 48-49.

Chantepie de la Saussaye, D., 'Antwoord aan den heer Mackay', *De Vereeniging: Christelijke Stemmen* 15 (1861) 771-785.

Chantepie de la Saussaye, D., 'Antwoord aan ds. J.H. Gunning Jr.' (1857), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye I* (Zoetermeer 1997) 443-454.

Chantepie de la Saussaye, D., 'Antwoord van J.H. Scholten aan mr. Is. da Costa' (1853), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye I* (Zoetermeer 1997) 125-150.

Chantepie de la Saussaye, D., 'Brief aan den heer Mackay', *De Vereeniging: Christelijke Stemmen* 15 (1861) 149-174.

Chantepie de la Saussaye, D., 'Christelijk leven' (1870), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye III* (Zoetermeer 2003) 323-347.

Chantepie de la Saussaye, D., 'Christelijke wetenschap' (1870), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye III* (Zoetermeer 2003) 349-374.

Chantepie de la Saussaye, D., 'Confessionalisme en modernisme' (1871), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye III* (Zoetermeer 2003) 375-438.

Chantepie de la Saussaye, D., *De beoordeeling van het werk van dr. J.H. Scholten over de leer der Hervormde Kerk* (1885 [oorspr. 1859]), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye II* (Zoetermeer 2000) 9-289.

Chantepie de la Saussaye, D., *De brief aan de Hebreëen voor de gemeente uitgelegd* (Rotterdam 1863¹).

Chantepie de la Saussaye, D., 'De ervaring van Paulus op den weg van Damaskus, een bewijs voor de waarheid van 's Heeren hemelvaart' (1857), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye I* (Zoetermeer 1997) 417-428.

Chantepie de la Saussaye, D., *De gebondenheid en vrijheid der theologische wetenschap: twee voorlezingen tot opening zijner theologische lessen aan de Hoogeschool te Groningen* (Groningen 1873), *Verzameld werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye III* (Zoetermeer 2003) 547-578.

Chantepie de la Saussaye, D., *De godsdienstige bewegingen van deze tijd in haren oorsprong geschetst: vier voorlezingen* (1863), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye II* (Zoetermeer 2000) 479-616.

Chantepie de la Saussaye, D., 'De krankheden der Nederlandsche Hervormde Kerk' (1854-1855), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye I* (Zoetermeer 1997) 183-205.

Chantepie de la Saussaye, D., *De nood der Kerk: brief van de redacteur van het tijdschrift 'Ernst en Vrede' aan het gezelschap van dien naam* (1859), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye I* (Zoetermeer 1997) 531-577.

Chantepie de la Saussaye, D., *De plaats der theologische wetenschap in de encyclopedie der wetenschappen: redevoering bij de aanvaarding van het hoogleraarsambt aan de Groningse Hoogeschool, uitgesproken den 21 November 1872* (1872), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye III* (Zoetermeer 2003) 525-533.

- Chantepie de la Saussaye, D., 'De roeping der theologie, in den kerkelijken strijd onzer dagen' (1874), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye III* (Zoetermeer 2003) 579-604.
- Chantepie de la Saussaye, D., 'De schrijver van de politieke beschouwingen in "De Vereeniging" en het tijdschrift "Ernst en Vrede"', *Ernst en Vrede: maandblad voor de Nederlandsche Hervormde Kerk* 3 (1855) 251-256.
- Chantepie de la Saussaye, D., *De strijd der gemeente. Antwoord aan dr. A. Pierson met een woord aan de gemeente* (1864), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye II* (Zoetermeer 2000) 629-647.
- Chantepie de la Saussaye, D., *Een woord aan dr. A. Pierson predikant bij de Waalsch-Hervormde gemeente te Rotterdam, naar aanleiding van diens geschrift: Onverdraagzaamheid* (1864), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye II* (Zoetermeer 2000) 617-628.
- Chantepie de la Saussaye, D., *Een woord van toelichting naar aanleiding der recensie van dr. A. Pierson over de inaugurele oratie van dr. J.I. Doedes* (1859), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye II* (Zoetermeer 2000) 291-342.
- Chantepie de la Saussaye, D., 'Empirisch of ethisch?' (1858), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye I* (Zoetermeer 1997) 493-527.
- Chantepie de la Saussaye, D., 'Fragment van een brief aan een onderwijzer over de schoolwet', *Ernst en Vrede: maandblad voor de Nederlandsche Hervormde Kerk* 5 (1857).64-68.
- Chantepie de la Saussaye, D., 'Franz von Baader: eene biographische schets', *Ernst en Vrede: maandblad voor de Nederlandsche Hervormde Kerk* 6 (1858) 113-152.
- Chantepie de la Saussaye, D., *Gedachten over het wezen en de behoeften der kerk* (1855), *Verzameld werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye I* (Zoetermeer 1997) 223-279.
- Chantepie de la Saussaye, D., 'Gezag en vrijheid' (1853), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye I* (Zoetermeer 1997) 87-124.
- Chantepie de la Saussaye, D., *Het protestantisme als politiek beginsel: eene voorlezing* (1871), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye III* (Zoetermeer 2003) 441-486.
- Chantepie de la Saussaye, D., 'Het theologisch onderwijs', in: *De crisis: kerkelijke tijdsvragen, vrijmoedig beoordeeld* (Rotterdam 1868) 49-63.
- Chantepie de la Saussaye, D., *Het wezen der theologie: brief aan den hoogleraar P. Hofstede de Groot, door D. Chantepie de la Saussaye* (1867), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye III* (Zoetermeer 2003) 151-188.
- Chantepie de la Saussaye, D., *Hoe moet het modern Naturalisme bestreden worden? Een woord over deze vraag, naar aanleiding van prof. van Oosterzee's jongste geschrift over het Leven van Jezus van Ernest Renan* (Rotterdam 1863).
- Chantepie de la Saussaye, D., 'J.H. Gunning Jr.: het evangelie en de litteratuur' (1855), *Verzameld Werk: een keuze uit het Werk van Daniël Chantepie de la Saussaye I* (Zoetermeer 1997) 358-362.
- Chantepie de la Saussaye, D., *La crise religieuse en Hollande: souvenirs et impressions* (1860), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye II* (Zoetermeer 2000) 343-469.
- Chantepie de la Saussaye, D., *Leven en rigting: vier voorlezingen over godsdienstige vraagstukken van dezen tijd* (1865), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye III* (Zoetermeer 2003) 11-138.

Chantepie de la Saussaye, D., 'Nog een woord over geloof en wetenschap' (1857), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye I* (Zoetermeer 1997) 413-415.

Chantepie de la Saussaye, D., 'Onze strijd' (1856), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye I* (Zoetermeer 1997) 345-355.

Chantepie de la Saussaye, D., 'Openbare brief aan dr. J.H. Scholten, naar aanleiding van de voorrede van den derden druk van 'De Leer der Hervormde Kerk'' (1855), *Verzameld werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye I* (Zoetermeer 1997) 282-344.

Chantepie de la Saussaye, D., *Over het verband van Duitsche en Nederlandsche theologie: rede op het derde eeuwfeest van de eerste Weseler Synode in het jaar 1568, uitgesproken den 4den November 1868* (1868), *Verzameld werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye III* (Zoetermeer 2003) 487-506.

Chantepie de la Saussaye, D., 'Repliek aan dr. A. Pierson' (1858), *Verzameld werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye I* (Zoetermeer 1997) 487-490.

Chantepie de la Saussaye, D., *Trois sermons sur Rome: Rome payenne; l'Eglise à Rome; Rome et la Réforme* (Leiden 1855).

Chantepie de la Saussaye, D., 'Verdediging van de Ethisch-irenische rigting, zoo als die in dit Tijdschrift vertegenwoordigd wordt, tegenover bedenkingen van anti-revolutionaire zijde' (1858), *Verzameld Werk: een keuze uit het werk van Daniël Chantepie de la Saussaye I* (Zoetermeer 1997) 455-486.

Jan Hendrik Gerretsen

Gerretsen, J.H., *Aan Hare Moeder gegeven': rede, uitgesproken den 5den Juni 1909 in de Willemkerk te 's Gravenhage, bij gelegenheid der doopsbediening van Hare Koninklijke Hoogheid Juliana, Louise, Emma, Marie, Wilhelmina, Prinses der Nederlanden* (Nijmegen 1909).

Gerretsen, J.H., 'Boekbespreking: dr. H.Th. Obbink, De godsdienst van Israël', *Kerkelijk Weekblad, gewijd aan de belangen der Ned. Hervormde Gemeente te 's-Gravenhage* 2 (1912) 25.

Gerretsen, J.H., 'Blumhardt', *Stemmen voor Waarheid en Vrede: Evangelisch tijdschrift voor de Protestantsche Kerken* 33 (1896) 533-565.

Gerretsen, J.H., *Christan science: pro: Marie Hartman; contra: J.H. Gerretsen* (Baarn 1915).

Gerretsen, J.H., *Christologie, de persoon en het werk des Heeren: dogmatisch fragment* (Nijmegen 1911).

Gerretsen, J.H., 'Cultuur en religie', *Kerkelijk weekblad, gewijd aan de belangen der Ned. Hervormde Gemeente te 's-Gravenhage* 5 (1915) 45-51.

Gerretsen, J.H., 'De "ethischen" en de "gereformeerden" in de praktijk', *Kerkelijk Weekblad, gewijd aan de belangen der Ned. Hervormde Gemeente te 's-Gravenhage* 3 (1912) 2-4.

Gerretsen, J.H., *De "Schriftcritiek" in hare beteekenis voor den tegenwoordigen tijd: een woord tot de Haagsche gemeente* (Nijmegen 1906¹).

Gerretsen, J.H., *De "Schriftcritiek" in hare beteekenis voor den tegenwoordigen tijd: een woord tot de Haagsche gemeente met een woord van verweer aan den weleerw. heer ds. D.J. Karres* (Nijmegen 1906²).

Gerretsen, J.H., 'De beteekenis der wet voor ons geestelijk leven', *Berichten uitgegeven door het Utrechtsche Studenten-Zendinggezelschap Eltheto hè basileia sou* 52 (1900) 188-192, 197-199 en 208-208.

Gerretsen, J.H., 'De erfenis deelen, een sociale preek van dr. J.H. Gerretsen', *Woord en Geest: Gereformeerd Weekblad* 11 (1936) 38 1-2.

- Gerretsen, J.H., 'De indruk van een geestelijke', *School en Leven: weekblad voor opvoeding en onderwijs in school en huisgezin* 17 (1916) 430.
- Gerretsen, J.H., 'De prediking der Opstanding in de Gemeente', *Berichten uitgegeven door het Utrechtsche Studenten-Zendinggezelschap Eltheto h  basileia sou* 54 (1900) 89-94.
- Gerretsen, J.H., *De val des menschen: dogmatisch fragment* (Nijmegen 1909).
- Gerretsen, J.H., *Ds. S.H. Buytendijk, 4 oktober 1820 - 4 oktober 1910* (z.p., z.j. [1910]). Oorspronkelijk verschenen in: *De Vriend des Huizes: tijdschrift voor het volk* 27 (1910) 592-600.
- Gerretsen, J.H., 'Een antikritiek, naar aanleiding van "Waarschuwing en protest van Prof. Dr. P.D. Chantepie de la Saussaye tegen "Ab Hurck", door Compassione', *Stemmen voor Waarheid en Vred: Evangelisch tijdschrift voor de Protestantsche Kerken* 31 (1894) 190-201.
- Gerretsen, J.H., 'Een herinnering uit Lopik', in: F. van Gheel Gildemeester en H.A.C. Snethlage, *J.H. Gerretsen: Een Boekje van Herinnering, zijnen vrienden aangeboden* (Nijmegen 1924) 43-46.
- Gerretsen, J.H., *Florentius Radewijns* [diss. Utrecht] (Nijmegen 1891).
- Gerretsen, J.H., *Gedachteniswoord uitgesproken des avonds 7 uur in de Groote Kerk te 's Gravenhage den 7en mei 1916* (Den Haag 1916).
- Gerretsen, J.H., 'Gelooven', *Berichten uitgegeven door het Utrechtsche Studenten-Zendinggezelschap Eltheto h  basileia sou* 60 (1906) 147-154.
- Gerretsen, J.H., *God en de materie le wereld: een studie naar aanleiding van Christian Science* (Baarn 1915).
- Gerretsen, J.H., 'Het gebed. Lezing op de  endaagsche Conferentie van de Utrechtsche Afd. der N.C.S.V., in "Irene", op 4 November', *Berichten uitgegeven door het Utrechtsche Studenten-Zendinggezelschap Eltheto h  basileia sou* 61 (1907) 210-212.
- Gerretsen, J.H., 'Iets over Christan Science', *Het Nederlandsche diakonaat: maandblad gewijd aan den arbeid der dienende liefde* 7 (1916) 146-160.
- Gerretsen, J.H., 'Iets over schilderkunst', *Stemmen voor Waarheid en Vrede: Evangelisch tijdschrift voor de Protestantsche Kerken* 34 (1897) 199-233.
- Gerretsen, J.H., 'In memoriam prof. dr. H.G. Kleyn', *Berichten uitgegeven door het Utrechtsche Studenten-Zendinggezelschap Eltheto h  basileia sou* 50 (1896) 19.
- Gerretsen, J.H., *In memoriam prof. dr. J.J.P. Valetton Jr.* (Nijmegen 1912).
- Gerretsen, J.H., *Na Cronj 's overgave: rede uitgesproken den 4den maart 1900 in de Nieuwe Kerk te 's-Gravenhage* (Den Haag 1900).
- Gerretsen, J.H., 'Plaats en taak van de Hervormde Kerk', *Kerkelijk Weekblad, gewijd aan de belangen der Ned. Hervormde Gemeente te 's-Gravenhage* 2 (1912) 9.
- Gerretsen, J.H., *Rechtvaardigmaking bij Paulus in verband met de prediking van Christus in de synoptici en de beginselen der reformatie* (Nijmegen 1905).
- Gerretsen, J.H., *Rechtvaardigmaking door het geloof bij Paulus: eene bijdrage voor de nieuw-testamentische theologie* (Nijmegen 1892).
- Gerretsen, J.H., 'Vergeving en activiteit', *Berichten uitgegeven door het Utrechtsche Studenten-Zendinggezelschap Eltheto h  basileia sou* 55 (1901) 113-120
- Gerretsen, J.H., 'Voor de leestafel: 'Bijbel en Kritiek': vier preeken, gehouden te 's-Gravenhage door J.A. Cramer, theol. doctor en predikant', *De 's-Gravenhaagsche Kerkbode* 21 (1907) 15.
- Gerretsen, J.H., 'Voor de leestafel: D. Plooi, Het boeddhisme, geschetst en gewaardeerd, Nijkerk 1906', *De 's-Gravenhaagsche Kerkbode* 21(1906) 6.
- Gerretsen, J.H., 'Voor de leestafel: Frank Thomas, *Ouders en kinderen*, Amsterdam 1906', *'s-Gravenhaagsche Kerkbode* 21(1906) 17 november 1906.

- Gerretsen, J.H., 'Voor de leestafel: J.A.L. Hovy, De inconsequentie in de protestantsch-orthodoxe opvatting van het geloof', *De 's-Gravenhaagsche Kerkbode* 27 (1913) 37.
- Gerretsen, 'Voor de Leestafel: S.K. Bakker, Van het droeve en blijde leven [gedachten van een christen-socialist], Rotterdam 1907', *De 's-Gravenhaagsche Kerkbode* 21 (1907) 34.
- Gerretsen, J.H., *Waar het om gaat: een nadere uiteenzetting van mijn standpunt, met een naschrift als antwoord aan ds. N. v. Schouwenburg en den heer J.N. Voorhoeve* (Nijmegen 1907).
- Gerretsen, J.H., 'Waarlijk' [Luc.XXIV: 34], in: P.D. Chantepie de la Saussaye en J.J.P. Valeton jr. ed, *Overdenkingen* 14 (1906) 105-121.
- Gerretsen, J.H., 'Weerloosheid [naar aanleiding van *De Weerloosheid: een hoofdstuk van Levensleer* door G.F. Haspels]', *Berichten uitgegeven door het Utrechtsche Studenten-zendinggezelschapgezelschap Eltheto h  basileia sou* 55 (1901) 169-174.
- Jan Hendrik Gerretsen*

Overige auteurs

- Aalders, M.J., *Ethisch tussen 1870 en 1920: Openbaring, Schrift en ervaring bij J.J.P. Valeton Jr., P.D. Chantepie de la Saussaye en Is. van Dijk* [diss. VU] (Kampen 1990).
- Aalders, M.J., *125 Jaar Faculteit der Godgeleerdheid aan de Vrije Universiteit* (Zoetermeer 2005).
- Aalders, W.J., *De incarnatie* (Groningen-Den Haag-Batavia 1933).
- Acquoy, J.G.R., *Handleiding tot de kerkgeschiedvorsching en kerkgeschiedschrijving* (Den Haag 1894¹).
- Acquoy, J.G.R., *Kerkgeschiedenis en geschiedenis van het Christendom: rede gehouden bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt in de Godgeleerdheid aan de Rijksuniversiteit te Leiden, op woensdag 7 december 1891* (Leiden 1892).
- Aerts, R., *Letterheren, liberale cultuur in de negentiende eeuw: het tijdschrift De Gids* (Amsterdam 1997).
- Alexander, S., *Space, time and deity* (Londen 1966).
- Antonides, C.F.J., *Het geluid van een sterke stem: dr. Jan Hendrik Gerretsen* (Gorinchem 1997).
- Ascheri, C., 'Ein unbekannter Brief von Ludwig Feuerbach an Karl Daub', in: H. Braun en M. Riedel ed, *Natur und Geschichte: Karl L with zum 70. Geburtstag* (Stuttgart-Berlijn-Keulen-Mainz 1967) 441-453.
- Auberlen, C.A., *Die Theosophie Friedrich Christoph Oetinger's nach ihre Grundzügen: Beitrag zur Dogmengeschichte und Geschichte der Philosophie* (Tübingen 1847).
- Augustijn, C., 'Kuypers rede over 'De hedendaagsche Schriftkritiek' in haar historische context', in: C. Augustijn en J. Vree, *Abraham Kuyper: vast en veranderlijk* (Zoetermeer 1998) 109-148.
- Austin, J.L. *How to do things with words* (Oxford 1962¹).
- Baertz, K., M. Gerhard en W. Jaeschke ed, *Weltanschauung, Philosophie und Naturwissenschaft im 19. Jahrhundert: der Materialismus-Streit* (Hamburg 2007) dl. 1.
- Baertz, K., M. Gerhard en W. Jaeschke ed, *Weltanschauung, Philosophie und Naturwissenschaft im 19. Jahrhundert: der Ignorabimus-Streit* (Hamburg 2007) dl. 3.
- B hler, L.A., 'Rechtvaardigmaking bij Paulus in verband met de prediking van Christus in de Synoptici en de beginselen der Reformatie door Dr. J.H. Gerretsen, Pred. te 's -Gravenhage, 1905', *Theologische Studiën* 23 (1905) 210-214.
- Bakel, H.A. van, *Ethische-orthodoxie en modernisme* (Amersfoort 1907).

- Bakels, H., *Wij ketters: Ja, 'om de eere Gods'!: opgedragen aan alle gereformeerde jongelui* (Haarlem 1920).
- Bann, S., *Parallel lines: printmakers, painters and photographers in nineteenth-century France* (New Haven 2001).
- Barth, K., *Die protestantische Theologie im 19. Jahrhundert: ihre Vorgeschichte und ihre Geschichte* (Zürich 1946).
- Barth, K., *Die Römerbrief* [2] in: *Gesamtausgabe II, Akademische Werke* (Zürich 2010).
- Baumgardt, D., *Franz von Baader und die philosophische Romantik* (Halle/Saale 1927).
- Bavinck, H., *De theologie van Daniël Chantepie de la Saussaye: bijdrage tot de kennis der ethische theologie* (Leiden 1903²).
- Bavinck, H., *Gereformeerde Dogmatiek* (Kampen 1918³).
- Beets, N., *Gedichten* (Leiden 1910).
- Beets, N., *Het doen door laten: eene voorlezing, benevens andere opstellen* (Haarlem 1864).
- Bell, F.W.B. van, 'Een geschrift van een achtenswaardige zijde der moderne orthodoxie', *De Tijdspiegel* 14 (1860) 1-10.
- Bell, F.W.B. van, 'Eene opmerkelijke stem uit het kamp der orthodoxie', *De Tijdspiegel* 15 (1858) 82-97.
- Bell, F.W.B. van, *Het karakter der onafhankelijke theologie: redevoering bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt aan de Groninger Hoogeschool, uitgesproken den 23sten November 1872* (Groningen 1872).
- Bell, F.W.B. van, 'Het laatste stuk van het tijdschrift 'Waarheid in Liefde'', *Theologisch Tijdschrift* 8 (1874) 113-148.
- Bell, F.W.B. van, 'Prof. dr. D. Chantepie de la Saussaye', *Theologisch Tijdschrift* 8 (1874) 218-221.
- Berg, J. van den, 'Blijfve hun Werk': de oude ethischen in historische context', in: J.R.A. Vlasblom en J.G. van der Windt ed, *Heel de kerk: enkele visies op de kerk binnen de 'Ethische Richting': uitgave ter gelegenheid van het vijftiendwintigste lustrum van het Theologisch-Litterarisch Studentengezelschap 'Excelsior Deo Iuvante' 10 oktober 1995* (Zoetermeer 1995) 13-28.
- Berg, J. van den, 'Daniël Chantepie de la Saussaye', *Rondom het Woord: eigentijds verstaan van de bijbel; theologische etherleergang* 16 (1974) 61-72.
- Berg, J. van den, 'Oplossing der kerk in de maatschappij? Modernen, ethischen en de toekomstvisie van Richard Rothe', in: R. Schippers en Tj. Baarda ed, *Ad Interim: opstellen over eschatologie, apocalyptiek en ethiek* (Kampen 1975) 151-167.
- Berg, J. van den, 'Polemische sympathie': Daniël Chantepie de la Saussaye (1818-1874) en Allard Pierson (1831-1896) in hun onderlinge verhouding', *Nederlands Archief voor Kerkgeschiedenis* 76 (1986) 241-252.
- Bergson, H., 'Sur la raison et l'intelligence', *Bulletin de l'union pour la vérité* 21 (1914) 424-436.
- 'Berichten en mededeelingen', *De Nederlandsche Spectator* 13 (1895) 43.
- 'Berichten uit de literatuur, varia: Christologie, de persoon en het Werk des Heeren', *Theologisch Tijdschrift* 46 (1912) 545.
- Berkhof, H., *Christelijk geloof* (Kampen 2007⁹).
- Berkhof, H., *200 Jahre Theologie: ein Reisebericht* (Neukirchen-Vluyn 1985).
- Berkhof, H., 'Neocalvinistische theologie van Kuyper tot Kuitert', in: K.U. Gäbler ed, *Geloof dat te denken geeft: opstellen aangeboden aan prof. dr. H.M. Kuitert* (Baarn 1989)
- Berkhouwer, 'G.C., Bavinck, de Vrije Universiteit en de tragiek', *Gereformeerd Weekblad voor den opbouw van het Gereformeerde leven* 9 (1954) 33
- Bezemer, C., *Het christelijk geweten bij Alexandre Vinet* [diss. Leiden] (Kampen 1966).

- Bierens de Haan, J.D., *Levensleer naar de beginselen van Spinoza* (Den Haag 1900).
- Boersema, K.H., *Allard Pierson: eene cultuur-historische studie* (Den Haag 1924).
- Bon, G. le, *La naissance et l'évanouissement de la matière* (Parijs 1908¹).
- Bonwetsch, G.N., *Aus vierzig Jahren deutscher Kirchengeschichte: Briefe an E.W. Hengstenberg* (Gütersloh 1917).
- Borne, E., 'Notes de poétique bergsonienne', in: A. Béguin en P. Thévenaz, *Henri Bergson: essais et témoignages recueillis* (Neuchâtel 1943) 135-140.
- Bos, D., *In dienst van het Koninkrijk: de beroepsontwikkeling van Hervormde predikanten in negentiende-eeuws Nederland* (Amsterdam 1999).
- Bos, D., 'University education as a mark of ministerial identity in nineteenth century Dutch Protestantism', in: J. Frishman, W. Otten en G. Rouwhorst ed, *Religious identity and the problem of historical foundation: the foundational character of authoritative sources in the history of Christianity and Judaism* (Leiden-Boston 2004) 157-179.
- Broeyer, F.G.M., 'Een professor en een dominee: J.H. Scholtens Voorrede tot de derde uitgave van De Leer der Hervormde Kerk (1858)', in: F.G.M. Broeyer en D.Th. Kuiper, *Is 't waar of niet? Ophefmakende publicaties uit de 'lange' negentiende eeuw* (Zoetermeer 2005) 133-152.
- Broeyer, F.G.M., 'Professor Valetton en zijn studenten', in: B. Becking ed, *J.J.P. Valetton jr. als mens en theoloog* (Utrecht 2012) 83-102
- Broeyer, F.G.M., 'Studenten en het theologisch métier, een tweeluik: theologische disputen als leerschool voor later: Secor en Borger', *Tijdschrift voor Nederlandse Kerkgeschiedenis* 11 (2008) 1-7.
- Broeyer, F.G.M., 'Valettons kerkbefes in het licht van zijn correspondentie', *Documentatieblad voor de Nederlandse kerkgeschiedenis van de negentiende eeuw* 20 (1985) 5-23.
- Bronsveld, A.W., *Een theologisch klaverblad: prof. dr. B. ter Haar, prof. dr. J.J. van Oosterzee, prof. dr. J.I. Doedes* (Rotterdam 1897).
- Brouwer, A.M., *Daniël Chantepie de la Saussaye: eene historisch-dogmatische studie* (Groningen 1905).
- Brouwer, A.M., *De moderne richting: eene historisch-dogmatische studie* (Nijmegen z.j. [ca. 1912]).
- Brouwer, A.M., *In memoriam prof. dr. J.A.C. van Leeuwen: toespraak bij de opening zijner colleges op 1 oktober 1930* (Zeist 1930).
- Brouwer, A.M., 'Wat hebben D. Chantepie de la Saussaye en J.H. Gunning Jr. ons, jongeren, te zeggen?', *Stemmen voor Waarheid en Vrede: Evangelisch tijdschrift voor de Protestantsche Kerken* 60 (1923) 1-23.
- Brouwer, H., 'Daniël Chantepie de la Saussaye', *Geloof en Vrijheid: tweemaandelijks tijdschrift* 8 (1874) 262-280.
- Burnett, R.E., *Karl Barth's theological exegesis: the hermeneutical principals of the Römerbrief period* (Tübingen 2001).
- Busken Huet, Cd., 'Kronijk en kritiek', *De Gids* 27 (1863) 289-315.
- Buskes jr., J.J., *Een vreemdeling in een vreemd land: de strijd om het Koninkrijk Gods in het leven van Abraham Rutger Rutgers* (Amsterdam 1946).
- Buskes jr., J.J., *Hoera voor het leven* (Amsterdam 1959).
- Buskes jr., J.J., *Overpeinzingen van een grote stads-dominé* (Den Haag 1949).
- Buytendijk, S.H., *Bladen uit mijn levensboek* (Nijkerk 1905).
- Buytendijk, S.H., 'De oorlog in Zuid-Afrika' VIII, *Berichten uitgegeven door het Utrechtsche Studenten-Zendinggezelschapgezelschap Eltheto hè basileia sou* 54 (1900) 9

- Buytendijk, S.H., 'Dr. Johannes Hermanus Gunning, oud-hoogleraar en ridder in de orde van de Ned. Leeuw', *Berichten uitgegeven door het Utrechtsche Studenten-Zendinggezelschapgezelschap Eltheto hè basileia sou* 59 (1905) 49-53.
- Callenbach, J.R. ed, *Dr. F. van Gheel Gildemeester: zijn leven en werken geschetst door zijn vrienden* (Leiden z.j. [1929]).
- Caron, R. e. a. ed, *Esotérisme, gnosés et imaginaire symbolique: mélanges offertes à Antoine Faivre* (Leuven 2001).
- Cascardi, A.J., 'From the sublime to the natural: romantic responses to Kant', in: A.J. Cascardi ed, *Literature and the question of philosophy* (Baltimore en Londen 1989²) 103-131.
- Casimir, R., *Het Nederlandsch Lyceum van 1909 tot 1934* (Groningen 1934).
- Chamberlain, H.S., *Grundlagen des neunzehnten Jahrhunderts* (München 1899¹).
- Chantepie de la Saussaye, P.D., *Al de leerredenen van dr. D. Chantepie de la Saussaye* (Nijmegen [oorspr. 1894-1899] 1904²) 5 dln.
- Chantepie de la Saussaye, P.D., *De moderne mensch en 't geloof aan de bijzondere openbaring* (Baarn 1908).
- Chantepie de la Saussaye, P.D., 'De moderne theosophie', in: *Geestelijke stroomingen: verzamelde voordrachten en opstellen* (Haarlem 1924) 192-234.
- Chantepie de la Saussaye, P.D., *Het leven van Nicolaas Beets* (Haarlem 1904¹).
- Chevalier, J., *Entretiens avec Bergson* (Parijs 1959).
- Cittert-Eymers, J.G. van, *Album promotorum der rijksuniversiteit Utrecht 1815-1836* (Leiden 1963).
- Cleverens, R.W.A.M. van, *Om reden van discretie: herinnering aan C. barones van Wassenaer-barones van Boetzelaer, dame du palais van koningin Wilhelmina, 1868-1916* (Middelburg 1999).
- Cohen Stuart, M., *Evangelische Alliantie: verslag van de vijfde algemeen vergadering, gehouden te Amsterdam 18-27 Augustus 1867* (Amsterdam 1868).
- Compte rendu de la conférence de chrétiens évangéliques* (Parijs 1856).
- Corbin, H., 'Post-scriptum biographique à un entretien philosophique', in: Chr. Jambet ed, *Henry Corbin* (Parijs 1981) 38-56.
- Corbin, H., 'De Heidegger à Sohrevard: entretien avec Philippe Nemo', in: Chr. Jambet ed, *Henry Corbin* (Parijs 1981) 23-37.
- Corbin, H., 'Mundus imaginalis ou l'imaginaire et l'imaginal', *Cahiers internationaux de symbolisme* 6 (1964) 3-26.
- Correspondentie van Robert Fruin 1845-1899* H.J. Smit en W.J. Wieringa ed. (Groningen-Djakarta 1957).
- Cramer, J., *Exegese en critiek* (Utrecht 1889).
- Cramer, J.A., *Bijbel" en "Kritiek": vier preeken gehouden te 's Gravenhage* (Den Haag 1906).
- Cramer, J.A., 'Dr. J.H. Gerretsen', in: F. van Gheel Gildemeester en H.A.C. Snethlage, *J.H. Gerretsen: Een Boekje van Herinnering, zijnen vrienden aangeboden* 25. Oorspronkelijk verschenen in: *Bergopwaarts: weekblad voor Christendom en Cultuur* 7 (1923) 4.
- Cramer, J.A., *Geloof en Schriftgezag: met eene inleiding, waarin de vraag wordt besproken in hoeverre 'de kritiek' op den kansel thuis behoort* (Den Haag 1907).
- Cramer, J.A., 'Voor de Leestafel: Het Oude Testament, naar de Leidsche Vertaling met verkorte inleidingen en toelichtingen bewerkt door I. Hooykaas, predikant te Amersfoort', *De 's-Gravenhaagsche Kerkbode* 20 (1905) 10.
- Crary, J., *Suspensions of perception: attention, spectacle, and modern culture* (Massachusetts 1999¹).

- Crary, J., *Techniques of the observer: on vision and modernity in the nineteenth century* (Massachusetts 1998⁸).
- Creutzberg, H.W., *De preek in den eeredienst* (Baarn 1937).
- Dagboeken en aantekeningen van Willem Hendrik de Beaufort 1874-1918*, M. van Faassen en J.P. de Valk ed. (Den Haag 1993).
- Dankbaar, W.F., *Onbekrompen en Ondubbelzinnig: herdenkingsrede ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van de Nederlandse Hervormde Predikantenvereniging* (Den Haag 1962).
- Danto, A.C., *The transfiguration of the commonplace: a philosophy of art* (Cambridge 1981¹).
- Daston, L. en P. Galison, *Objectivity* (New York 2007).
- Daston, L. en P. Galison, 'The image of objectivity', *Representations* 40 (1992) 81-128.
- Daston, L., 'Objectivity and the escape from perspective', *Social studies of science* 22 (1992) 597-618.
- Daub, C., *Die Dogmatische Theologie jetziger Zeit oder die Selbstsucht in der Wissenschaft des Glaubens und seine Artikel* (Heidelberg 1833).
- Daub, C., 'Die Theologie und ihre Encyclopädie im Verhältniß zum akademischen Studium beider', in: Carl Daub en Friedrich Creuzer, *Studien* II (Frankfort en Hamburg 1806) 1-69.
- Daub, C., *Einleitung in das Studium der christlichen Dogmatik aus dem Standpunkte der Religion* (Heidelberg 1810).
- Daub, C., *Philosophische und theologische Vorlesungen: System der christlichen Dogmatik* II, Ph.K. Marheineke en Th.W. Dittenberger ed (Berlijn 1844).
- Daub, C., *Philosophische und theologische Vorlesungen: Vorlesungen über die philosophische Anthropologie* Ph.K. Marheineke en Th.W. Dittenberger ed (Berlijn 1838).
- Daub, C., *Vorlesungen über Prolegomena zur Dogmatik und Kritik der Beweis für das Dasein Gottes*, Ph.K. Marheineke en Th.W. Dittenberger ed (Berlijn 1839).
- Daub, C., *Philosophische und theologische Vorlesungen: Vorlesungen über Prolegomena zur theologischen Moral und über die Principien der Ethik*, Ph.K. Marheineke en Th.W. Dittenberger ed (Berlijn 1839).
- Daubanton, F.E., *De universitaire vorming der a.s. predikanten der Nederlandsche Hervormde Kerk* (Utrecht 1904).
- Daubanton, F.E., 'Varia', *Theologische Studiën* 14 (1896) 200-207.
- De briefwisseling van J.R. Thorbecke* VI, 1853-1862 G.J. Hooykaas, F.J.P. Santegoeds ed. (Den Haag 1998).
- De briefwisseling van J.R. Thorbecke* VII, 1862-1873 G.J. Hooykaas ed. (Den Haag 2002).
- 'De doop van Prinses Juliana 5 juni 1909 in de Willemskerk', *De vriend des Huizes* juni 1909 404-411.
- De liefde Gods: zes preeken van wijlen dr. F. van Gheel Gildemeester* (Hoenderloo 1931).
- De volledige briefwisseling van E.J. Potgieter en Cd. Busken Huet*, Smit, J. ed.
- Delft, A. van, *Zoekende zijn eigen weg: J.H. Gerretsen en zijn 'Christologie'* [doctoraalscriptie VU] (Amsterdam 1983).
- Die Verhandlungen des elften deutschen evangelischen Kirchentages in Barmen in September 1860* (Berlijn 1860).
- Dijk, Is. van, 'Begrip en methode der dogmatiek' (1877), in: J.J. Bleeker e.a. ed., *Gezamenlijke geschriften van dr. Is. Van Dijk* (Groningen 1917) I 1-88.
- Dooren, W. van, 'Het kritisch empirisme van Allard Pierson', *Algemeen Nederlands tijdschrift voor wijsbegeerte* 75 (1983) 140-152.
- Dorner, A.I., *Das Princip unsrer Kirche nach dem innern Verhältniß seiner zwei Seiten betrachtet* (Kiel 1841).

- Driel, C.M. van, *Dienaar van twee heren: het strijdbaar leven van theoloog-politicus B.D. Eerdmans (1868-1948)* [diss. Leiden] (Kampen 2005).
- Driel, C.M. van, *Gewantrouwd gereformeerd: het omstreden leiderschap van de neocalvinist Arie Noordtzij 1871-1944* (Barneveld 2010).
- Driel, C.M. van, *Schermen in de schemering: vijf opstellen over modernisme en orthodoxie* (Hilversum 2007).
- ‘Duitsch-Nederlandsche Conferentie te Zeist’, *Bijvoegsel Weekbode voor Zeist, Driebergen en Omstreken* 40 (1872) 1.
- Duncan, R.K., *The new knowledge: a popular account of the new physics and new chemistry in relation to the new theory of matter* (Londen 1907¹).
- Dunk, H.W. von der, *De verdwijnende hemel: over de cultuur van Europa in de twintigste eeuw* (Amsterdam 2000) I
- Dyserinck, J., *Dr. L.R. Beijnen* (Den Haag 1906).
- Eerdmans, B.D., *Het recht der vrijzinnigen in de Nederlandsche Hervormde kerk en de zoogenaamde orthodoxie* (Leiden 1901).
- Egmond, N. van, *Consequent christendom, leven en werken van mr. J.J.L. van der Brugghen* [diss. Leiden] (Wageningen 1964).
- Eikenbusch, J., *Unsichtbares Christentum? Studien zu religionssoziologischen und theologischen Bewältigungsstrategien der Entkirchlichungserfahrung im 19. und 20. Jahrhundert* (Hamburg 2001).
- Eilers, G., *Meine Wanderungen durchs Leben* (Leipzig 1856) 2 dln.
- ‘Eindelijk...!’, *De Hervorming: nieuw Kerkelijk Weekblad* 8 (1907) 58-59 en 9 65-66.
- Eötvös, J., *Gedanken* (Budapest-Wenen-Leipzig 1867²).
- Essen, M. van, *Kwekeling tussen akte en ideaal: de opleiding van onderwijzers(es) vanaf 1800* (Nijmegen 2006).
- Fabri, F., ‘Kritische Umschau in der materialistischen Streitliteratur’, *Evangelische Kirchen-Zeitung* (1856) 618-629; 634-638; 614-616; 650-654; 658-662; 666-671.
- Fabri, Fr., *Beschouwing van den tegenwoordigen krijg* (Den Haag 1871).
- Fabri, Fr., *Beschouwingen over den Pruisischen oorlog van 1866, zijne aanleiding, zijne beteekenis en zijne gevolgen* (Amsterdam 1867).
- Fabri, Fr., *Briefe gegen den Materialismus* (Stuttgart 1856).
- Fabri, Fr., *D. Chantepie de la Saussaye's Ausgewählte kleinere Schriften* (Gotha 1876) 2 dln.
- Fabri, Fr., *De jongste opwekkingen in Amerika, Ierland en andere landen* (Leiden 1860).
- Fabri, Fr., *Der sensus communis, das Organ der Offenbarung Gottes in allen Menschen: eine biblisch-psychologische Betrachtung zur Beleuchtung der Stellung des Christen zur Welt* (Barmen 1861).
- Fabri, Fr., ‘Die Bedeutung der Theosophie für das Zeitbedürfnis einer christlichen Religionsphilosophie’, *Protestantische Monatsblätter für innere Zeitgeschichte: Studien der Gegenwart für die evangelische Länder deutscher Zunge* 1 (1852) 422-439.
- Fabri, Fr., *Die politischen Ereignisse des Sommers 1866: ein Wort zur Verständigung und zum Frieden zwischen Nord- und Süddeutschland* (Barmen 1866).
- Fabri, Fr., *Het algemeene waarheidsgevoel, het orgaan der openbaring Gods in alle menschen: eene bijbelsch-psychologische beschouwing tot toelichting van de verhouding des christens tot de wereld* [uit het Hoogduitsch vert. onder toezicht van en aanbevolen door D. Chantepie de la Saussaye] (Rotterdam 1863).
- Fabri, Fr., *Nieuwjaarsbeschouwing* (Amsterdam 1871).
- Fabri, Fr., ‘Wie ist von Seite der Kirche den Einflüssen des neueren wissenschaftlichen Materialismus auf das Volk zu begegnen?’, in: *Verhandlungen des Deutschen Evangelischen Kirchentages zu Lübeck* (Berlijn 1856) 72-94.

- Fasseur, C., *Wilhelmina: de jonge koningin* (Amsterdam 1998).
- Gautier, Th., 'Du beau dans l'art', *Revue des deux mondes* 17 (1847) 889-908.
- Geer van Jutphaas, B.J.L. de, *De Wet op het Hooger Onderwijs: uit de gewisselde stukken en de gehouden beraadslagingen toegelicht* (Utrecht 1877).
- Gerretsen, A.E., *Jeugdherinneringen* (Middelburg 1992).
- Gerretsen, H.A., 'Voor de kinderen', in: F. van Gheel Gildemeester en H.A.C. Snethlage, *J.H. Gerretsen: Een Boekje van Herinnering, zijnen vrienden aangeboden* (Nijmegen 1924) 133-134.
- Gerretsen, P.W.J.L., 'Een bom in de Haagse Hervormde gemeente?: de kwestie van de schrijfkritiek in 1906 en 1907', in: *Jaarboek geschiedkundige vereniging Die Haghe* 1999 96-139.
- Gerretsen, P.W.J.L., 'Een weinigje liturgie: de eerste liturgische dienst in de Kloosterkerk op 13 november 1911', in: M.C. Berends ed, *Flitsen uit zes eeuwen Kloosterkerk* (Den Haag 2000) 85-89.
- Gerretsen, P.W.J.L., 'Honderd jaar lyceum: hoe hoge Haagse heren Neerlands onderwijs vormden', *Nederlands tijdschrift voor onderwijsrecht en onderwijsbeleid* 21 (2009) 252-258.
- Gerretsen, P.W.J.L., 'Net echt, lijkt het?': het begin van onze kijkcultuur?', in: *Jaarboek van de Nederlandse maatschappij van letterkunde* 2001-2001 65-91.
- Gheel Gildemeester, F., 'In memoriam dr. Jan Hendrik Gerretsen', in: F. van Gheel Gildemeester en H.A.C. Snethlage, *J.H. Gerretsen: Een Boekje van Herinnering, zijnen vrienden aangeboden* (Nijmegen 1924), 5-11.
- Gheel Gildemeester, F. van, 'De ethischen: D. Chantepie de la Saussaye', *Nieuw kerkelijk Weekblad, onder redactie van al de predikanten der Nederlandsche-Hervormde Gemeente te 's-Gravenhage* 1 (1916) 16-34.
- Gloege, G., *Mythologie und Luthertum: Recht und Grenze der Entmythologisierung* (Göttingen 1963³).
- Godet, F.L en G.J.A. Jonker, *Kommentaar op den Brief aan de Romeinen* (Utrecht 1900-1901).
- Godet, F.L., *Commentaire sur l'Épître aux Romains* (Parijs 1879-1880).
- Goedhard, J.G.W., 'In memoriam dr. J.H. Gerretsen, in: F. van Gheel Gildemeester en H.A.C. Snethlage, *J.H. Gerretsen: Een Boekje van Herinnering, zijnen vrienden aangeboden* (Nijmegen 1924) 79-85.
- Goedhard, J.G.W., 'Schets van Dr J.H. Gerretsen's theologie', in: *Jaarboek der Ethische Vereeniging* 1927-1928 7-26.
- Golterman, W.F., 'J.H. Gerretsen, een theologisch pionier', *In de Waagschaal* 12 (1957) 31 477-479 en 32 493-495
- Graaf, D.A. de, *Het leven van Allard Pierson* (Groningen 1962).
- Graaf, D.A. de, 'Pierson en Renan', *De Nieuwe Taalgids* 47 (1954) 152-153.
- Graf, F.W. ed, *Profile des neuzeitlichen Protestantismus* (Gütersloh 1990).
- Graf, F.W. en F. Wagner, *Die Flucht in den Begriff: Materialien zur Hegels Religionsphilosophie* (Stuttgart 1982).
- Graf, F.W., 'Die Spaltung der Protestantismus: zum Verhältnis von evangelischer Kirche, Staat und ,Gesellschaft' im frühen 19. Jahrhundert', in: W. Schieder ed, *Religion und Gesellschaft im 19. Jahrhundert* (Stuttgart 1993) 157-180.
- Graf, F.W., 'Dechristianisierung': zur Problemgeschichte eines kulturpolitischen Topos', in: H. Lehmann ed, *Säkularisierung, Dechristianisierung, Rechristianisierung im neuzeitlichen Europa: Bilanz und Perspektiven der Forschung* (Göttingen 1997) 32-66.
- Gregory, F., *Nature lost? Natural science and the German theological traditions of the nineteenth century* (Massachusetts-Londen 1992).

- Groen van Prinsterer, G., *Bijdrage voor kerkgemeentelijk overleg* (Den Haag 1868) VI.
- Groen van Prinsterer, G., *Le parti antirévolutionnaire et confessionnel dans l'Église Réformée dans les Pays-Bas: étude d'histoire contemporaine* (Amsterdam 1860).
- Groen van Prinsterer, G., *Nederlandsche gedachten* (Amsterdam 1869-1876).
- Grogin, R.C., *The Bergsonian controversy in France 1900-1914* (Calgary 1988).
- Groot, A. de, 'Uit de brieven van George Frans Haspels (1864-1916)', *Jaarboek voor de geschiedenis van het Nederlandse protestantisme na 1800* 1 (1993) 1-34.
- Gunning J.Hz., J.H., *Herinneringen uit mijn leven* (Amsterdam 1941).
- Gunning J.Hz., J.H., 'Keur van overdenkingen Overdenkingen uit de nalatenschap van Dr. J.H. Gerretsen', *Pniël: weekblad voor het Christelijk gezin* 33 (1925) 5 december.
- Gunning J.Hz., J.H., *Prof. dr. J.H. Gunning: leven en werken* (Rotterdam 1923-1925).
- Gunning jr., J.H., *Beginsel en meeningen: proeve van beantwoording van de vraag 'Hoe gaat vastheid van beginsel met wisseling van meeningen samen'* (Utrecht 1860¹).
- Gunning jr., J.H., *Beginsel of behoudzucht? Rekenschap van gevoelen, afgelegd in de Vergadering van den Kerkeraad der Hervormde Gemeente te 's-Gravenhage op den 19 Mei 1864 met eene voorrede* (Den Haag 1864).
- Gunning jr., J.H., 'Brief aan den heer A. Mackay te Den Haag', *De Vereeniging: Christelijke Stemmen* 15 (1861) 766-769.
- Gunning jr., J.H., 'Brieven tegen den Materialismus', *Referent voor de theologische wetenschap* 1(1859) 235-236.
- Gunning jr., J.H., *D. Chantepie de la Saussaye over de theologische faculteit aan de hoogeschool* (Amsterdam 1874).
- Gunning jr., J.H., "De heelen en de halven": een woord aan de Hervormde Gemeente te 's Gravenhage, ook naar aanleiding der weigering van de Kloosterkerk (Den Haag 1885).
- Gunning jr., J.H., *De Heilige Schrift Gods Woord: antwoord aan dr. Kuyper, predikant te Amsterdam op zijn 'Confidentie'* (Amsterdam 1873).
- Gunning jr., J.H., *Evolutie der samenleving, toespraak bij de opening zijner lessen*(Nijmegen 1895).
- Gunning jr., J.H., 'Geloof en kritiek', *Protestantsche Bijdragen tot bevordering van Christelijk leven en Christelijke wetenschap* 1 (1870) 335-350, 2 (1871) 281-308, 455-494.
- Gunning jr., J.H., 'Genezing op het gebed', *Berichten uitgegeven door het Utrechtsche Studenten-Zendinggezelschapgezelschap Eltheto hèn basileia sou* 56 (1902) 54.
- Gunning jr., J.H., 'Het ethisch karakter der waarheid', *Stemmen voor Waarheid en Vrede: Evangelisch tijdschrift voor de Protestantsche Kerken* 15 (1878) 366-399 en 461-504.
- Gunning jr., J.H., *Het leven van Jezus* (Den Haag 1878).
- Gunning jr., J.H., 'Hoofdvereischten voor de dogmatiek der Hervormde Kerk' I-II, *Studiën: Theologisch Tijdschrift* 3 (1877) 2 299-313 en 3 22-37.
- Gunning jr., J.H., *Jezus Christus de middelaar Gods en menschen: naar aanleiding van dr. H. Bavinck, 'De theologie van prof. dr. Daniël Chantepie de la Saussaye'* (Amsterdam 1884).
- Gunning jr., J.H., *Mede-getuigenis in zake het kerkelijk incident te Amsterdam* (Den Haag 1886) 9-10.
- Gunning jr., J.H., 'Natuurlijkheid', *Het Eeuwig Evangelie: Christelijk Maandschrift* 9 (1870) 130-144.
- Gunning jr., J.H., *Overlevering en wetenschap met betrekking tot de evangelische geschiedenis, inzonderheid van de eerste levensdagen des Heeren* (Den Haag 1897).
- Gutting, G.M. ed, *Paradigms and revolutions: appraisals and applications of Thomas Kuhn's philosophy of science* (Notre Dame Press 1980).
- Haitjema, Th.L., *De nieuwere geschiedenis van Neerlands Kerk der Hervorming* (Den Haag 1964).

- Haliwell, S., *The aesthetics of mimesis: ancient texts and modern problems* (Princeton 2002).
- Hallyn, F., *La structure poétique du monde: Copernic, Kepler* (Parijs 1987).
- Hance, A., 'The hermeneutic significance of the *sensus communis*', *International philosophical quarterly* 37 (1997) 2 133-148.
- Hanegraaff, W.J. ed, *Dictionary of gnosis and western esoterism* (Leiden-Boston 2005).
- Hannoosh, M. ed, *Journal de Eugène Delacroix* (Parijs 2009) 2 dln.
- Hannoosh, M., *Painting and the Journal of Eugène Delacroix* (Princeton 1995)
- Harpe, J. de la, 'Souvenirs personnels d'un entretien avec Bergson', in: A. Béguin en P. Thévenaz, *Henri Bergson: essais et témoignages recueillis* (Neuchâtel 1943) 357-364.
- Harting, D., 'De kerkedag te Barmen in 1860', *De Gids* 25 (1861) 288-289.
- Hasselaar, J.M., *Erfzonde en Vrijheid* [diss. Leiden] (Den Haag 1953).
- Hausrath, A., *Richard Rothe und seine Freunde* (Berlijn 1902-1906).
- Heesch, M., *Transzendente Theorie und religiöse Erfahrung: ihre Vermittlung als erkenntnistheoretische Grundintention in Richard Rothes Theologischer Ethik* (Frankfurt am Main 1990).
- Hegel, G.W.F., *Grundlinien des Rechts* (Berlijn 2005² [oorspr 1821]).
- Heldring, O.G., 'Antwoord aan dr. Capadose', *De Vereeniging: Christelijke Stemmen* 12 (1858) 54 540-541.
- Hemels, J.M.H.F., *De Nederlandse pers voor en na de afschaffing van het dagbladzegel in 1868* (Assen 1969).
- Hendriks, Th. ed, *De Klokkenberg 1844-1984: 140 jaar in Nijmegen* (Nijmegen 1984).
- Herrmann, W., *Der Verkehr des Christen mit Gott: im Anschluß an Luther dargestellt* (Stuttgart 1903⁴).
- Hettema, Th.L., *Reading for good: narrative theology and the ethics in the Joseph story from the perspective of Ricoeur's hermeneutics* [diss. Leiden] (Kampen 1996).
- Heusde, Ph.W. van, *Brieven over het beoefenen van de wijsbegeerte inzonderheid in ons vaderland en in onze tijden* (Utrecht 1830).
- Hirsch jr., E.D., 'Meaning and significance reinterpreted', *Critical inquiry: a voice for reasoned inquiry into significant creations of the human spirit* 11 (1984) 202-225.
- Hirsch jr., E.D., *Validity in interpretation* (New Haven 1967).
- Hoedemaker, Ph.J., *Reformatie en de Gereformeerde kerk: rede op de Gedenkdag der Hervorming 3 nov. 1878* (Amsterdam 1878).
- Hoek, W.A., 'De eenvoud die verdween', *Kerkblaadje: voortzetting van het "Kerkblaadje" van dr. J.C.S. Locher en van "Ecclesia" van dr. W. Aalders* 64 (1973) 92-93.
- Hoekstra Bz., S., *Bronnen en grondslagen van het godsdienstig geloof: formeel gedeelte van de geloofsleer op het standpunt van de moderne wetenschap* (Amsterdam 1864).
- Hofstede de Groot, P., 'Het karakter, het voordeel, het nadeel en de waarde der ethische theologie' *Waarheid in Liefde: een Godgeleerd tijdschrift voor beschaafde Christenen* 30 (1867) 1-38.
- Hofstede de Groot, P., *Iets over de evangelische alliantie, welke in augustus en september in 1866 te Amsterdam hare zamenkomsten zal houden* (Groningen 1866)
- Hofstede de Groot, P., 'Nog iets over de ethische theologie, tot wegneming van misverstand', *Waarheid in Liefde: een Godgeleerd tijdschrift voor beschaafde Christenen* 30 (1867) 185-199.
- Holtzmann, H.J., *Richard Rothe* (Heidelberg 1899).
- Honders, A.C., *Doen en laten in Ernst en Vrede: notities over een broederkring en een Tijdschrift* [diss. A'dam] (Den Haag 1963).

- Hoogenkamp, A., *Jan Hendrik Gerretsen (1867-1923) levenslustig, geïmponeerd, strijdbaar. 'Dat Leer, en Leeven, t' saamen gaa': verkenningen van zijn leven en leer* [doctoraalscriptie Leiden] (Amsterdam 2005).
- Hooykaas Herderscheê, J., 'Het karakter der onafhankelijke theologie: eene redevoering', *Bibliotheek van Moderne Theologie* I (1873) 256-272.
- Hooykaas Herderscheê, J., 'La Saussaye, openbare brief', *Godgeleerde Bijdragen* 31 (1856) 87-878.
- Hooykaas, G.J., 'Thorbecke en de Leidse universiteit', in: *Thorbecke in Leiden* [catalogus Academisch Historisch Museum] (Leiden 1972) 43-47.
- Höveker, H., 'Feestviering te Wezel, den 3den en 4den November 1868', *De Vereeniging: Christelijke Stemmen* 23 (1869) 385-409.
- Hovy, J.A.L., *De inconsequentie in de protestantsch-orthodoxe opvatting van het geloof* (Baarn 1913).
- Howard, Th.A., *Religion and the rise of historicism: W.M.L. de Wette, Jacob Burckhardt and the theological origins of nineteenth-century historical consciousness* (Cambridge 2000).
- Huizing, K., *Homo legens: vom Ursprung der Theologie im Lesen* [Habilitationsschrift] (Berlijn 1996).
- Huizinga, J., 'Geschiedenis der universiteit gedurende de derde eeuw van haar bestaan', in: Is. van Dijk e.a., *Academia Groningana MDCXIV-MCMXIV: gedenkboek ter gelegenheid van het derde eeuwfeest der universiteit Groningen* (1914), *Johan Huizinga Verzamelde Werken* VIII (Haarlem 1949) 36-339.
- Huizinga, J.J., 'De stem van het Noorden in Den Haag', in: K. van Berkel, H. Boels, W.R.H. Koops ed., *Nederland en het Noorden: opstellen aangeboden aan M.G. Buist* (Groningen 1991) 135-151.
- Hulsman, G., *Moderne wetenschap of Bijbelsche Traditie? Beoordeeling van ds. Zeydners referaat over de houding des evangeliëdienars ten opzichte van het Oude Testament* (Utrecht 1896).
- Hulsman, G., *Een laatste woord aan ds. H. Zeydner pred. te 's Gravenhage* (Utrecht 1897).
- Hulsman, G., *Het ethisch beginsel en de ethische richting* (Groningen 1911).
- Hulsman, G., *In de distelen en de doornen: het antwoord op de beoordeelingen van mijn brochure 'Het ethisch beginsel en de ethische richting'* (Groningen 1912).
- 'Jaarverslag [57ste] van het Utrechtsche Studenten-Zendinggezelschap Eltheto Hè Basileia Sou', *Berichten uitgegeven door het Utrechtsche Studenten-Zendinggezelschap Eltheto hè basileia sou* 57 (1903) 134.
- Jalink, J.M., *Herinneringen uit de eerste jaren der Duinoordkerk* (Den Haag 1932).
- Jansen, D., 'Een stofopjagend gezel': Louis Adriën Bähler: *Het 'christelijk' barbarendom in Europa*', in: F.G.M. Broeyer en D.Th. Kuiper, *Is 't waar of niet? Ophefmakende publicaties uit de 'lange' negentiende eeuw* (Zoetermeer 2005) 293-296
- Jay, M., *Downcast eyes: the denigrations of vision in the twentieth-century thought* (Berkeley 1994²).
- Jonckers Nieboer, J.H., *Geschiedenis der Nederlandsche Spoorwegen* (Rotterdam 1938¹).
- Jong, K.J. de, 'Gerretsens 'Liturgie' (1911) in perspectief', in: *Jaarboek voor liturgieonderzoek* 9 (Groningen) 25-63.
- Jong, O.J. de, *Benoemingsbeleid aan de rijksuniversiteiten (1876-1932)* (Utrecht 1982).
- Jong, O.J. de, 'De wetgever van 1876 en de theologie', *Nederlands Archief voor Kerkgeschiedenis* 48 (1968) 313-332.
- Jonker, G.J.A., 'Henri Bergson', *Theologische Studiën* 35 (1917) 162-196.
- Kähler, M., *Der sogenannte historische Jesus und der geschichtliche, biblische Christus* (München 1956² [oorspr. 1892]).

- Kähler, M., *Onze strijd voor den bijbel: voorloopig woord ter opheldering en geruststelling voor 'bijbelvereerders'* (Nijmegen 1896).
- Karres, D.J., *Evangelie en zekerheid: prediking gehouden in de Grootte Kerk van 's-Gravenhage, 16 December 1906 met een naschrift aan de weleerw., zeergel. heeren dr. J.A. Cramer en dr. J.H. Gerretsen* (Den Haag 1907).
- Kemp, W., 'Death at work: a case study on constitutive blanks in nineteenth century painting', *Representations* 10 (1985) 102-123.
- Keulen, D. van, *Bijbel en dogmatiek: Schriftbeschouwing en Schriftgebruik in het dogmatisch werk van A. Kuiper, H. Bavinck en C.G. Berkhouwer* [diss. VU] (Kampen 2003).
- Kleyn, H.G., *De Christelijke archaeologie in hare verhouding tot de geschiedenis des Christendom* (Utrecht 1888).
- Knappert, L., 'Dr. J.H. Gerretsen, Rechtvaardigmaking bij Paulus', *Theologisch Tijdschrift* 41 (1905) 182-185.
- Knegtmans, P.J. en P. van Rooden, *Theologen in ondertal: godgeleerden, godsdienstwetenschap, het Atheneum Illustre en de universiteit van Amsterdam* (Zoetermeer 2003).
- Koslowski, P., 'Die religiöse Philosophie und spekulative Dogmatik Frans von Baaders Theorie der Gesamtwirklichkeit', in: P. Koslowski ed, *Die Philosophie, Theologie und Gnosis Franz von Baaders: spekulatives Denken zwischen Aufklärung, Restauration und Romantik* (Wenen 1993) 289-325.
- Kriege, A., *Geschichte der Evangelischen Kirchen-Zeitung unter der Redaktion Ernst-Wilhelm Hengstenbergs* [diss. Bonn] (Bonn 1958).
- Kromsigt, P.J., 'Het ethisch karakter der waarheid', *Troffel en Zwaard: tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door en onder redactie van het comité tot verspreiding van de beginselen der Confessioneele Vereeniging met medewerking van andere godgeleerden* 8 (1905) 47-51.
- Kröner, J. Chr., *Des Herrn Geheimen Kirchenraths und Professors, Dr. C. Daub Darstellung und Beurtheilung der Hypothesen in Betreff der Willensfreiheit [...] und mit einigen Zusätzen über die Lehre vom Gewissen [...]* (Altona 1834).
- Kuenen, A., *Gedachtenisrede in de vergadering van moderne theologen, 7 april 1891: 1866-1890* (Leiden 1891).
- Kuhn, T.S., *The structure of scientific revolutions* (Chicago 1996³).
- Kuiper, A., *Bedoeld noch gezegd: schrijven aan dr. J.H. Gunning Jr.* (Amsterdam 1885).
- Kuiper, A., *Confidentie: schrijven aan den weled. heer J.H. van der Linden* (Amsterdam 1873).
- Kuiper, A., *De hedendaagsche Schriftekritiek in haar bedenkelijke strekking voor de gemeente des levenden Gods. Rede gehouden bij het overdragen van het rectoraat der Vrije Universiteit gehouden den 20sten October 1881* (Amsterdam 1881).
- Land, J.P.N., 'Philosophy in the Dutch universities', *Mind: a quarterly review of psychology and philosophy* 3 (1878) 87-104.
- Lange, A. de, *De verhouding tussen dogmatiek en godsdienstwetenschap binnen de theologie: een onderzoek naar de ontwikkeling van het theologiebegrip van J.H. Gunning Jr. (1829-1905)* [diss. Kampen] (Kampen 1987).
- Lange, A. de, *J.H. Gunning Jr. (1829-1905): een leven in zelfverloochening* (Kampen 1995).
- Lange, A. de, *J.H. Gunning Jr.: brochures en brieven uit zijn Leidse tijd (1889-1899)* (Kampen 1984).
- Lange, A. de, '“Staatsrechtelijk geknutsel”: de regeling van de predikantsopleiding in Nederland door de overheid in de negentiende eeuw', *Documentatieblad voor de Nederlandse Kerkgeschiedenis na 1800* 24 (2001) 28-58.

- Lattre, A. de, *Bergson: une ontologie de la perplexité* (Parijs 1990).
- Lauretis, T. de en St. Heath ed, *The cinematic apparatus* (New York 1980).
- Leeuw, G. van der, *Balans van het Christendom* (Amsterdam 1940).
- Leeuw, G. van der, *Dogmatische brieven* (Amsterdam 1933¹).
- Leeuw, G. van der, 'In memoriam dr. J.H. Gerretsen', *Mededeelingen uit de Ethische Vereeniging* 1923.
- Leeuw, G. van der, 'Herinneringen aan de catechisatie', in: F. van Gheel Gildemeester en Snethlage, *J.H. Gerretsen: Een Boekje van Herinnering, zijnen vrienden aangeboden* (Nijmegen 1924) 73-78.
- Leeuw, G. van der, *Jan Hendrik Gerretsen* (Den Haag 1942¹).
- Leeuw, G. van der, *Liturgiek* (Nijkerk 1949¹).
- Leeuw, G. van der, *Onsterfelijkheid of Opstanding?* (Assen 1933¹).
- Leeuw, G. van der, 'Zijn we nog ethisch?', in: *Jaarboek der ethische Vereeniging 1927-1928* 42-45.
- Leeuwen, J.A.C. van, 'Het geloof', *Theologische Studiën* 26 (1908) 81-124.
- Leeuwen, P.J. van, *De betekenis van Fr.D.E. Schleiermacher voor de theologie in Nederland* (Haarlem 1948).
- Leeuwen, Th.M. van, *The surplus of meaning: ontology and eschatology in the philosophy of Paul Ricœur* (Amsterdam 1981).
- Lehmann, Hartmut ed, *Säkularisierung, Dechristianisierung, Rechristianisierung im Neuzeitlichen Europa: Bilanz und Perspektiven der Forschung* (Göttingen 1997).
- Lekkerkerker, A.F.N. e.a. ed, *Ernst en Vrede: opstellen rondom de ethische theologie aangeboden aan prof. dr. M. van Rhijn* (Den Haag 1951).
- Lepp, C., *Protestantisch-liberaler Aufbruch in die Moderne: der deutsche Protestantenverein in der Zeit der Reichsgründung und des Kulturkampfes* (Gütersloh 1996).
- Les conférences de Genève 1861: rapports et discours publiés au nom du comité de l'Alliance Évangélique par D. Tissot* (Genève-Bazel-Parijs-Londen-Den Haag 1861) 1 276 -284.
- Limburg Brouwer, P.A.S. van, 'Een bespiegelend empirist', *De Gids* 20 (1856) 52-101.
- Lindeboom, C., 'Nieuwe propaganda voor de bijbelcritiek'. *Wat zegt de Schrift? Gereformeerd Tijdschrift* 8 (1907) 26-44.
- Linden, N.A.M. ter, *Mijn vader* (Amsterdam 2011).
- Loader, J.A., 'Begegnung mit Gott als Zentralbegriff der niederländischen "Ethischen Theologie"', in: M. Witte, *Gott und Mensch im Dialog: Festschrift für Otto Kaiser zum 80. Geburtstag* (Berlijn-New York 2004) II 1038-1051.
- Loader, J.A., 'J.J.Ph. Valeton en de "Vermittlungstheologie"', in: B. Becking ed, *J.J.P. Valeton jr. als Mens en Theoloog* (Utrecht 2012) 165-180.
- Loman, A.D., 'Een alleen staand strijder', *De Gids* 24 (1860) 401-432.
- Loon, G.L. van, 'De intreerede van dr. D. Chantepie de la Saussaye', *Bibliotheek van Moderne Theologie* 1 (1873) 247-255.
- Loon, W.H. van, 'In memoriam', *Algemeen Weekblad voor Vrijzinnig-Godsdienstigen* zaterdag 22 december 1923.
- Lubac, H. de, *Exégèse médiévale: les quatre sens de l'écriture* (Parijs 1959-1964) 2 dln.
- Ludwig Feuerbach Gesammelte Werke* 17, *Briefwechsel* I (Berlijn 1984).
- Maarseveen, J.G.J.S. van ed, *Briefwisseling van Nicolaas Gerard Pierson 1839-1909* (Amsterdam 1991) 2 dln.
- Maarten Micron', *De Heraut voor de gereformeerde kerken in Nederland*, 20 oktober 1895.
- Mackay, Æ., 'Aan den heer Gunning', *De Vereeniging: Christelijke Stemmen*, 15 (1861) 841-843.

- Mackay, Æ., 'Aan ds. Chantepie de la Saussaye', *De Vereeniging: Christelijke Stemmen* 15 (1861) 1-21.
- Makkreel, R.A., *Imagination and interpretation in Kant: the hermeneutical import of the critique of judgment* (Chicago-Londen 1990).
- Manen, W.C. van, 'Boekbeoordeelingen: Rechtvaardigmaking door het geloof bij Paulus: eene bijdrage voor de nieuw-testamentische theologie', *Theologisch Tijdschrift* 26 (1892) 577-578.
- McCormack, B.L., *Karl Barth's critically realistic dialectical theology* (Oxford 1995).
- Meertens, P.J., 'De jeugd van Gerrit de Clercq', *De Gids* 108 (1944) 14-32 en 65-81.
- Meijering, E.P., *Hendrikus Berkhof (1914-1995): een theologische biografie* (Kampen 1997).
- Meijering, E.P., *Theologische Urteile über Dogmengeschichte: Ritschls Einfluß auf von Harnack* [Beiheft der Zeitschrift für Religions- und Geistesgeschichte] (Leiden 1978).
- Meuleman, G.E., *De Godgeleerdheid volgens de Wet op het Hoger Onderwijs van 1876* [diesrede VU] (Amsterdam 1982).
- Meulenbelt, H.H., *De prediking van D. Chantepie de la Saussaye* (Nijmegen 1907).
- Mietus, L., *Gunning en de theologie: een onderzoek naar de receptie van de Christelijke theosofie in het werk van J.H. Gunning Jr. van 1863-1876* [diss. Kampen] (Gorinchem 2006).
- Mietus, L., *Gunning en Kuypers: A. Kuypers polemiek tegen Het leven van Jezus van J.H. Gunning Jr.: een theologie-historische bijdrage* (Velp 2009).
- Millet, O., *Calvin et la dynamique de la parole: étude de rhétorique réformée* (Parijs 1992).
- Molendijk, A.L., *The emergence of the science of religion in the Netherlands* (Leiden 2005).
- Morsik, S.G. e.a. ed, *Geschiedboek van de Leidse studentenvereniging Minerva* (z.p. [Leiden] 1989).
- Mossé-Bastide, R.-M., *Bergson éducateur* [diss. Parijs] (Parijs 1955).
- Naber, S.A., *Vier tijdgenoten: indrukken en beschouwingen* (Haarlem 1894).
- Naville, J.E., *Het eeuwige leven* (Leiden 1863).[voorwoord J.H. Gunning jr.].
- Naville, J.E., *La vie éternelle: sept discours* (Parijs 1861).
- Niftrik, G.C. van, 'Christologisch-anthropologische heroriëntatie der dogmatiek bij Dr D. Chantepie de la Saussaye, in: A.F.N. Lekkerkerker e.a. ed, *Ernst en Vrede: opstellen rondom de ethische theologie aangeboden aan prof. dr. M. van Rhijn* (Den Haag 1951) 79-99.
- Niftrik, G.C. van, 'In memoriam prof. dr. Jan Anthony Cramer', *Kerk en theologie* 3 (1952) 191.
- Nipperdey, T., *Deutsche Geschichte 1800-1866: Bürgerwelt und starker Staat* (München 1983).
- Nippold, Fr., *Handbuch der neuesten Kirchengeschichte seit der Restauration von 1814* (Elberfeld 1867).
- Nippold, Fr., *Richard Rothe: ein christliches Lebensbild auf Grund der Briefe Richard Rothe's entworfen* (Wittenberg 1873-1874).
- Nitzsch, C.I., *System der Christlichen Lehre für academische Vorlesungen* (Bonn 1831).
- Nitzsch, C.I., *System of christian doctrine* (Edinburg 1849).
- Noordmans, O., 'De betekenis van het ethische beginsel voor leer en leven' (1932), O. Noordmans *Verzamelde Werken* (Kampen 1981) III 489-502.
- Noordmans, O., 'Ethisch' (1952), O. Noordmans *Verzamelde werken* (Kampen 1981) III 503-504.
- Noordmans, O., 'Ontwikkeling en toekomst van de ethische theologie' (1939), O. Noordmans *Verzamelde Werken* (Kampen 1981) III 435-481.
- Noordmans, O., 'Twee kerkelijke richtingen' (1926-1927), O. Noordmans *Verzamelde Werken* (Kampen 1981) III 373-379.

- Noordtjij, A., 'In memoriam auctoris', in: J.A.C. van Leeuwen en D. Jacobs, *De brief aan de Romeinen, opnieuw uit de grondtekst vertaald en verklaard* (Kampen 1932) VII.
- Nussbaum, M.C., *Love's knowledge: essays on philosophy and literature* (Oxford 1990).
- Oenen, S. van, *Meesterschap en moederschap: teksten van Jan Ligthart en tijdgenoten als onderwerp van vrouwenstudies-pedagogiek* [diss. UvA] (Amersfoort-Leuven 1990).
- Olin, M., 'Forms of respect: Alois Riegl's concept of attentiveness', *The art bulletin: an illustrated quarterly* 71 (1989) 285-299.
- Oosterzee, J.J. van, 'De theologie aan de hoogeschool', in: *Voor kerk en theologie: mededeelingen en bijdragen van J.J. van Oosterzee* (Utrecht 1875) II 201-215.
- Oosterzee, J.J. van, *Een biddend vaarwel: afscheid aan mijne hartelijk geliefde gemeente te Rotterdam* (Rotterdam 1863).
- Oosterzee, J.J. van, *Historie of roman? Het leven van Jezus door Ernest Renan, voorloopig toegelicht* (Utrecht 1863).
- Oosterzee, J.J. van, *Uit mijn levensboek: voor mijne vrienden* (Utrecht 1883).
- Oosterzee, J.J. van, *Van welke theologen is iets goed voor de toekomst der kerk te verwachten? Toespraak bij de hervatting der academische werkzaamheden in 1867* (Utrecht 1867).
- Opzoomer, C.W., *De vrije wetenschap: redevoering er opening van de academische lessen* (Amsterdam 1869).
- Opzoomer, C.W., *Wat dunkt u van den Christus? Redevoering, ter opening der academische lessen* (Amsterdam 1863).
- Ortel, P., 'Poetry, the picturesque and the photogenic quality in the nineteenth century', *European studies* 30 (2000) 20-33.
- Otterspeer, W., *De wiekslag van hun geest: de Leidse universiteit in de negentiende eeuw* (Den Haag-Haarlem) 1992.
- Philolenko, A., *Bergson ou de la philosophie comme science rigoureuse* (Parijs 1994).
- Pholien, G., *Les deux 'Vie de Jésus' de Renan* (Parijs 1983).
- Pierson, A., 'Boekaankondiging: Verspreide Geschriften van mr. G. Groen van Prinsterer', in: J.T. Buys, *Wetenschappelijke Bladen: eene bloemlezing van dergelijke werken uit het buitenland voor Nederland bewerkt* 3 (1859) 17-36.
- Pierson, A., 'Bijdrage tot kenschetsing der speculatieve theologie: C.A. Thilo, Die Wissenschaftlichkeit der der modernen speculativen Theologie in ihren Principien beleuchtet', *Jaarboeken voor Wetenschappelijke Theologie* 12 (1854) 75-150.
- Pierson, A., 'Correspondance: lettres de MM. Pierson et Trottet', *Revue Chrétienne* 7 (1860) 441-446.
- Pierson, A., 'De ethische rigting: recensie van prof. dr. S. Hoekstra Bz, Bronnen en grondslagen van het godsdienstig geloof. Formeel gedeelte van de geloofsleer, op het standpunt van de moderne wetenschap, en D. Chantepie de la Saussaye, Leven en rigting: vier voorlezingen over godsdienstige vraagstukken van dezen tijd.', *De Tijdspiegel* 19 (1865) 2 30-71.
- Pierson, A., 'Een keerpunt in de wijsgeerige ontwikkeling', *De Gids* 35 (1871) 455-487.
- Pierson, A., 'Een programma van theologisch onderwijs', *De Gids* 23 (1859) 472-529.
- Pierson, A., *Gods wondermacht en ons geestelijk leven* (Arnhem 1867).
- Pierson, A., *Intuïtie en empirie: een brief over den weg der wetenschap, van dr. A. Pierson, predikant te Rotterdam, aan ds. D. Chantepie de la Saussaye, predikant te Leiden* (Rotterdam 1858).
- Pierson, A., 'Lichtgeloovigheid of kritiek', *Nieuwe Jaarboeken voor Wetenschappelijke Theologie* 2 (1859) 209-232.
- Pierson, A., 'Oudere tijdgenooten', *De Gids* 47 (1883) 92 103-130.

- Pierson, A., 'Over Opzoomer', *De Gids* 57 (1893) 413-440.
- Pierson, A., *Rigting en leven* (Haarlem 1863).
- Pierson, A., 'Waardeering. Proeve eener pragmatische geschiedenis der Theologie in Nederland, sedert het laatst der vorige eeuw tot op onzen tijd (1787-1858). Door Christiaan Sepp, predikant bij de Doopsgezinde gemeente te Leiden. Uitgegeven door Teyler's godgeleerd genootschap. Tweede Druk. Amsterdam, J.C. Sepp en Zoon. 1860. La crise religieuse en Hollande. Souvenirs et impressions. Par D. Chantepie de la Saussaye, l'un des pasteurs de l'Eglise Wallonne de Leyde. Leyde, de Breuk en Smits. 1860', *De Gids* 25 (1861) 623-691.
- Pierson, A., 'Wetenschappelijk Nederlandsch', *De Gids* 37 (1873) 421-453.
- Pierson, A., *Willem de Clercq naar zijn dagboek* (Haarlem 1889) 2 dln.
- Pierson, J.L., *Mémoires van J.L. Pierson uit de jaren 1854-1926* (z.p. z.j. [1926]).
- Pijper, F., 'Kist. Moll en Acquoy, de grondvesters der Nederlandsche historische school', *Nederlandsch Archief voor Kerkgeschiedenis* 4 (1906) 237-252.
- Pitt, A., 'The Cultural impact of science in France: Ernest Renan and the Vie de Jésus', *The historical journal* 43 (200) 79-101.
- Pommier, J., 'Autour de la Vie de Jésus: Ernest Renan et l'art religieux de son temps', in: *Studi in onore di Italo Siciliano, Biblioteca dell' Archivum Romanicum, Serie I, Storia, letteratura, paleografia* 86 (1966) II 1017-1030.
- Pontier, C.H., 'Prof. dr. J. A. Cramer. Predikant voor buitenkerkelijken', *In de Waagschaal* 7 (1952) 376.
- Popta, D. van, 'Necrologie: Henricus Zeydner', *De schatkamer: maandschrift voor den heiligen dienst* 8 (1914) 158-159.
- Post, R.R., *The modern devotion: confrontation with reformation and humanism* (Leiden 1968).
- Posthumus Meyjes, E.J.W., *Hervormd 's-Gravenhage in de negentiende eeuw* (Den Haag 1935).
- Posthumus Meyjes, E.J.W., *Op het fundament der Apostelen en Profeten* (Den Haag 1907).
- Posthumus Meyjes, E.J.W., *'s-Gravenhaagsch Christelijk gymnasium: gedenkboek van het 25-jarig bestaan* (Den Haag 1933).
- Posthumus Meyjes, E.J.W., 'Voor de Leestafel: G. Schumann, *Kunstig verlichte fabelen?*', J.E. Schröder, *Een bom in de Hervormde Kerk van 's-Gravenhage*, N. van Schouwenburg, *Aan dr. J.H. Gerretsen, predikant bij de N.-H. Gemeente te 's-Gravenhage: Onvereffenbare verschilpunten*, J.N. Voorhoeve, 'Onvereffenbare Tegenstrijdigheden des Bijbels?', *De 's-Gravenhaagsche kerkbode* 21(1907) 25.
- Quack, H.P.G., *Herinneringen* (Amsterdam 1915²).
- Randwijck, S.C. van, *Handelen en denken in dienst der zending: Oegstgeest, 1897-1842* (Den Haag 1982).
- Rasker, A.J., *De Nederlandse Hervormde kerk vanaf 1795: haar geschiedenis en theologie in de negentiende en twintigste eeuw* (Kampen 2004⁷).
- Reitsma, J., 'Dr. J.H. Gerretsen, Micronius. Zijn leven, zijn geschriften, zijn geestesrichting', *Museum: maandblad voor philologie en geschiedenis* 4 (1896) 94-98.
- Renan, E., *Jésus* (Parijs 1864).
- Renan, E., *Vie de Jésus* (Parijs 1863).
- Revue du mois' [verslag *Kirchentag* in Berlijn], *Revue Chrétienne* 1(1854) 53-55.
- Rhijn, C.H. van 'Letterkundig overzicht, geschiedenis van het Christendom', *Theologische Studiën* 9 (1891) 469-472.
- Rhijn, L.J. van , 'Een Hollandsche groet op den Duitschen evangelischen kerkedag te Altenburg', *De Vereeniging: Christelijke Stemmen* 18 (1864) 373-367.

- Rhijn, L.J. van en O.G. Heldring, *Twee kerkedagen: togt naar Elberfeld en Bremen* (Arnhem 1855).
- Rhijn, L.J. van, 'Eenige opmerkingen over de Duitsch-Nederlandsche conferentie te Zeist', *De Vereeniging: Christelijke Stemmen* 27 (1873) 325-327.
- Rhijn, L.J. van, 'Open brief aan den weleerw. zeergel. heer D. Chantepie de la Saussaye over Bunsen en Stahl', *Ernst en Vrede: maandblad voor de Nederlandsche Hervormde Kerk* 5 (1857) 168-175.
- Rhijn, L.J., 'Verhandelingen over de gesteldheid onzer wereldlijke letterkunde ten aanzien van het Christendom en haren invloed op onze maatschappij. Op den kerkedag te Barmen 12 September 1860', *De Vereeniging: Christelijke Stemmen* 15 (1861) 433-450, 509-522, 581-618.
- Rhijn, L.J., 'Wenken uit deze Duitsche Verhandelingen, afgeleid voor Nederland', *De Vereeniging: Christelijke Stemmen* 15 (1861) 620-623.
- Rhijn, M. van, *Gemeenschap en vereenzaming: een studie over J.J. van Oosterzee* (Amsterdam 1940).
- Rhijn, M. van, *Hedendaagsche orthodoxie* (Baarn 1922).
- Ricœur, P., *La métaphore vive* (Parijs 1975).
- Ritschl, A., 'Über die beiden Principien des Protestantismus: Antwort auf eine 25 Jahre alte Frage', *Zeitschrift für Kirchengeschichte* 1 (1877) 397-413.
- Roessingh, K.H., *De moderne theologie in Nederland: haar voorbereiding en eerste periode*, [diss. Leiden] (Groningen, 1914).
- Rougemont, Fr. de, *Les deux cités: la philosophie d'histoire aux différents âges de l'humanité* (Parijs 1874).
- Rogier, L.J., 'Darwinia', in: Rogier, *Terugblik en uitzicht: verspreide opstellen van L.J. Rogier* (Hilversum-Antwerpen 1964) 429-441.
- Rooden, P.Th. van, *Religieuze regimes: over godsdienst en maatschappij in Nederland, 1570-1990* (Amsterdam 1996).
- Roosmeyer, J.H.L., 'Boekbeoordeelingen: Rechtvaardigmaking door het geloof bij Paulus', *Theologische Studiën* 11 (1893) 182-195.
- Roosmeyer, J.H.L., 'Eene belangrijke uitgave', *Stemmen voor Waarheid en Vrede: Evangelisch tijdschrift voor de Protestantsche Kerken* 32 (1895) 164-170.
- Rose, H.J., *The state of the protestant religion in Germany, in a series of discourses preached before the university of Cambridge* (Cambridge 1825).
- Rosenkranz, K., 'Der deutsche Materialismus und die Theologie', *Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie* 7 (1864) 225-287.
- Rosenkranz, K., *Erinnerungen an Karl Daub* (Berlijn 1837).
- Rosenkranz, K., *Kritik der Schleiermacherschen Glaubenslehre* (Koningsbergen 1836).
- Rosenkranz, K., *Meine Reform der Hegelschen Philosophie: Sendschreiben an Herrn Dr. J.U. Wirth* (Koningsbergen 1852).
- Rosenkranz, K., *Von Magdeburg bis Königsberg* (Berlijn 1873).
- Rothe, R., *Der Kampf zwischen Glauben und Unglauben an Jesum in den Herzen der Kinder unsrer Zeit: Predigt am 5. Sonntag nach Trinitatis 1857 bei dem akademischen Gottesdienst zu Heidelberg gehalten* (Heidelberg 1857).
- Rothe, R., *Theologische Ethik I* (Wittenberg 1845¹).
- Rothe, R., *Theologische Ethik I* (Wittenberg 1867²).
- Ru, G. de, *De strijd over het hoger onderwijs tijdens het ministerie-Kuyper* (Kampen 1953).
- Rümke, H.C., 'Van der Leeuw als nationale figuur', *De nieuwe stem* 6 (1951) 88-96.
- Ruler, A.A. van, *Het leven een feest: meditaties over kerkelijke feesten* (Nijkerk 1972).

- Rutgers, A.R., 'In memoriam dr. J.H. Gerretsen: 18 Jan. 1867-17 Nov. 1923', *Bergopwaarts: Weekblad voor Christendom en Cultuur* 7 (1923) 6 1. Later opgenomen in: F. van Gheel Gildemeester en H.A.C. Snethlage, *J.H. Gerretsen: Een Boekje van Herinnering, zijnen vrienden aangeboden* (Nijmegen 1924) 29-31.
- Sanday W. en A.C. Headlam, *A critical and exegetical commentary on the Epistle to the Romans* (Edinburg 1902⁵ [oorspr. 1895]).
- Scheers, G.Ph., 'Dr. J.H. Gerretsen', in: A.F.N. Lekkerkerker e.a. ed, *Ernst en Vrede: opstellen rondom de ethische theologie* (Den Haag 1951) 171-192.
- Scheers, G.Ph., 'Dr. J.H. Gerretsen: prediker, denker en zielszorger', *De Hervormde kerk: Weekblad voor Hervormd Nederland* 7 (1951) 6.
- Schleiermacher, Fr.D.E., *Der christliche Glaube nach der Grundsätzen der evangelischen Kirche im Zusammenhange dargestellt* (1831), R. Schäfer ed, *Kritische Gesamtausgabe* (Berlijn New York 2003) II.
- Schmidt, W.R., *Mission, Kirche und Reich Gottes bei Friedrich Fabri* (Stuttgart 1965).
- Scholten, J.H., *Afscheidsrede bij het neerleggen van het hoogleeraarsambt aan de Universiteit van Leiden: uitgesproken op den 14den Juni 1881* (Leiden 1881).
- Scholten, J.H., *De Godgeleerdheid aan de Nederlandsche Hoogeschoolen volgens de Wet op het Hooger Onderwijs uitgevaardigd in 1876 [diesrede 1877]* (Leiden 1877).
- Scholten, J.H., *De Leer der Hervormde Kerk in hare grondbeginselen, uit de bronnen voorgesteld en beoordeeld door J.H. Scholten* (Leiden 1848-1852) 2 dln.
- Schouwenburg, N. van, *Onvereffenbare verschilpunten wederlegd en vereffend* (Den Haag 1907).
- Schram, P.L., *Hendrik Pierson: een hoofdstuk uit de geschiedenis van de inwendige zending* (Kampen 1968).
- Schrieke, O., *Christus en de Schrift, een woord over de schriftkritiek, voorafgegaan door een open brief aan dr. A.W. Bronsveld* (Utrecht 1897).
- Schriftelijke nalatenschap/Groen van Prinsterer IV, briefwisseling III, 1848-1866*, H.J. Smit ed (Den Haag 1949).
- Schriftelijke nalatenschap/Groen van Prinsterer V, briefwisseling IV, 1866-1876*, A. Goslinga en J.L. van Essen ed (Den Haag 1967).
- Schriftelijke nalatenschap/Groen van Prinsterer VI, briefwisseling V, 1827-1869*, J.L. van Essen ed (Den Haag 1980).
- Schriftelijke nalatenschap/Groen van Prinsterer VII, briefwisseling VI, 1869-1876*, J.L. van Essen ed (Den Haag 1992).
- Schröder, J.E., *Een bom in de Hervormde kerk van 's Gravenhage* (Rotterdam 1907).
- Schuller tot Peursum, L.C., *Afscheidswoord van de weleerwaarde heer ds. L.C. Schuller tot Peursum, gesproken in de Nieuwe Kerk te Amsterdam 25 juni 1916*.
- Schuller tot Peursum, L.C., *Weggevlotene jaren* (Amsterdam 1917) 2 dln.
- Schwartz, F.H.Chr., *Evangelisch-christliche Ethik: Lehrbuch und Handbuch für Theologen und andere gebildete Christen* (Heidelberg 1836).
- Schwartz, S., 'Bergson and the politics of vitalism', in: Fr. Burwick en P. Douglass, *The crisis in modernism: Bergson and the vitalist controversy* (Cambridge 1992) 277-305.
- Schweizer, A., *Die Glaubenslehre der evangelisch-reformirten Kirche dargestellt und aus den Quellen belegt* (Zürich 1844).
- Schwencke, J., *Nieuwe wandelingen door oud Den Haag* (Zaltbommel 1968).
- Scruton, R., *The aesthetic understanding: essays in the philosophy of art and culture* (Londen 1983).
- Sennett, R., *The fall of public man* (Londen 1993¹).

- Smelik, E.L. ed, *Dorsten naar God: een twaalftal uit de nagelaten preeken van dr. J.H. Gerretsen* (z.p. z.j.[1931]).
- Snoeck Henkemans, D., 'In memoriam dr. Jan Hendrik Gerretsen', *De Nederlander: Nederlandsch dagblad tot verbreiding van Christelijk-nationale beginselen* 22 (1923) 29 november. Later opgenomen in: G. van Gheel Gildemeester en H.A.C. Snethlage, *J.H. Gerretsen: Een Boekje van Herinnering, zijnen vrienden aangeboden* (Den Haag 1924) 15-18.
- Solis-Valeton, P., 'J.J.P. Valeton jr. in familieperspectief', in: B. Becking ed, *J.J.P. Valeton jr. als Mens en Theoloog* (Utrecht 2012) 1-46.
- Stenglein-Hektor, U., 'Religionsforschung als Wirklichkeitsgewinn: Hochschulpolitische Tendenzen und Enzyklopädie-diskussionen in Kulturprotestantismus', in: F.W. Graf und H.M. Müller ed, *Der deutsche Protestantismus um 1900* (Gütersloh 1996) 21-31.
- Stewart, J.B. ed, *Kierkegaard and his German contemporaries* [*Kierkegaard research sources* vol. 6] (Ashgate 2007).
- Strauß, D.-F., *Charakteristiken und Kritiken* (Leipzig 1839).
- Stuart Hughes, H., *Consciousness and society: the reorientation of European social thought 1890-1930* (Londen 2008⁸ [oorspr. 1958]).
- Stübinger, E., *Die Theologie Carl Daubs als Kritik der positionellen Theologie* (Frankfurt am Main 1993).
- Susini, E., *Lettres inédites de Franz von Baader* (Parijs 1967).
- Suttorp, L.C., *Dr. A.W. Bronsveld: zijn visie op een halve eeuw* (Assen 1966).
- Taal, J., 'Herinneringen aan wijlen dr. E.W.J. Posthumus Meyjes', *Het Schild: apologetisch maandblad* 27 (1950) 10 225-228.
- Taal, J., *Door vrij denken tot Christelijk geloven: protestants religieus leven in Nederland tijdens de eerste helft van de 20ste eeuw* (Brugge-Utrecht 1966).
- Taal, J., 'Een herinnering aan wijlen dr. J.H. Gerretsen', in: F. van Gheel Gildemeester en H.C.A. Snethlage, *J.H. Gerretsen: Een Boekje van Herinnering, zijnen vrienden aangeboden* (Nijmegen 1924) 86-91.
- Taal, J., 'Herinneringen aan ds. Gerretsen: een merkwaardig protestantsch theoloog', *Het Schild: apologetisch maandblad* 10 (1928) 97-102 en 151-156.
- Ter gedachtenis aan dr. J.J.P. Valeton Jr., professor in de godgeleerdheid te Utrecht* (Utrecht 1919).
- Terlaak Poot, L.D., 'Een eik geveld', in: Terlaak Poot ed, *Soli deo gloria: in memoriam Egbert Johannes Wernhard Posthumus Meyjes, s. theologiae doctor verbi divini minister* (Den Haag z. j. [1950]) 13-16.
- Terlaak Poot, L.D., 'Kroniek: Bij den dood van Bergson', *Onder Eigen Vaandel: driemaandelijksch theologisch tijdschrift* (1941) 71-75.
- Tiele, C.P., 'Een pleidooi tegen de moderne richting. D. Chantepie de la Saussaye, Leven en Rigting. Vier voorlezingen over godsdienstige vraagstukken van dezen tijd. Rotterdam 1865', *De Gids* 29 (1865) 227-244.
- Tilanus, J.J., 'G.F. Haspels: eene herinnering', *Eigen Haard: geïllustreerd volkstijdschrift* 43 (1917) 2.
- Toulmin, S., *Cosmopolis: the hidden agenda of modernity* (New York 1990).
- Toews, J.E., *Hegelianism: the path to dialectical humanism* (Cambridge 1980).
- Trottet, J.-P., 'La question religieuse en Hollande', *Revue Chrétienne* (1860) 265-354.
- Trottet, J.-P., 'La révélation, la conscience et la théologie ou la crise religieuse actuelle', *Bulletin théologique* 2 (1862) 129-146.
- Trottet, J.-P., *Le parti orthodoxe pur dans l'église wallonne de La Haye: réponse à la brochure de Mr. Groen van Prinsterer, intitulé: le parti antirévolutionnaire et confessionnel dans l'église réformée des Pays-Bas* (Den Haag 1860).

- Trottet, J.-P., 'Quelques mots sur l'état religieux de la Hollande', *Chrétien Évangélique au dix-neuvième siècle* 1 (1859) 484-488.
- 'Uit Dedemsvaart', in: Gheel Gildemeester, F. van en H.A.C. Snethlage, *J.H. Gerretsen: Een Boekje van Herinnering, zijnen vrienden aangeboden* (Nijmegen 1924), 47-72.
- 'Uit orthodoxen kring', *De Hervorming, nieuw Kerkelijk Weekblad* 16 2.
- Unnik, W.C. van, 'Houdt Uw voorgangers in gedachtenis', in: Bronkhorst, A.J. ed, *Woorden gaan leven: opstellen van en over Willem Cornelis van Unnik 1910-1978* (Kampen 1979) 264-279.
- Valeton jr., J.J.P., 'Brief aan dr. A.W. Bronsveld', *Stemmen voor Waarheid en Vrede* 15 (1878) 187-190.
- Valeton jr., J.J.P., *De ethische richting* (Baarn 1909).
- Valeton jr., J.J.P., 'De verhouding van Israël's Godsdienst tot de andere Semietische Godsdiensten', *Berichten uitgegeven door het Utrechtsche Studenten-Zendinggezelschapgezelschap Eltheto hè basileia sou* 60 (1906) 75-77.
- Valeton jr., J.J.P., *De veronderstelling der Theologie* [rectoraatsrede] (Utrecht 1898).
- Valeton jr., J.J.P., *Een nieuw begin: toespraak gehouden den 28sten september bij de opening der academische lessen* (Utrecht 1882).
- Valeton jr., J.J.P., *Een probleem: praktijk of visie, muur of geen muur* (Baarn 1909).
- Valeton jr., J.J.P., *Ethisch: toespraak bij de opening der academische lessen, den 5den October 1903* (Nijmegen 1903).
- Valeton jr., J.J.P., 'Het theologisch Hooger onderwijs', *Onze eeuw: maandschrift voor staatkunde, letteren, wetenschap en kunst* 5 (1905) 27-55.
- Veen, H.R.J. van der, *Brieven van Allard Pierson aan Adriaan Gildemeester 1865-1874*, [doctoraalscriptie VU] (Amsterdam 1984).
- Veenhof, J., *Revelatie en inspiratie: de openbarings- en schriftbeschouwing van Herman Bavinck in vergelijking met die der ethische theologie* [diss. VU] (Amsterdam 1968).
- Veldhuis, H., 'Gezag in vrijheid: de visie op de kerk van D. Chantepie de la Saussaye in de periode van 'Ernst en Vrede' (1852-1858)', in: J.R.A. Vlasblom en J.G. van der Windt ed, *Heel de kerk: enkele visies op de kerk binnen de 'ethische richting': uitgave ter gelegenheid van het vijftienvintigste lustrum van het Theologisch-litterarisch Studentengezelschap 'Excelsior Deo Iuvante' 10 oktober 1995* (Zoetermeer 1995) 29-58.
- Veldhuis, H., 'Vanuit het midden: hoofdlijnen van de theologie van Daniël Chantepie de la Saussaye (1818-1874)', *Nederlands Theologisch Tijdschrift* 46 (1992) 109-123.
- Veldhuizen, A. van *Het evangelie van Marcus* (Groningen 1914¹).
- Vellenga, G., 'Christologie. De persoon en het werk des Heeren. Dogmatisch fragment door dr. J.H. Gerretsen', *Theologische Studiën* 29 (1911) 297-305.
- Vellenga, G., 'De val des menschen. Dogmatisch fragment door dr. J.H. Gerretsen', *Theologische Studiën* 27 (1909) 374-380.
- Vieillard-Baron, J.-L., 'Phénoménologie herméneutique et imagination chez Paul Ricœur et Henry Corbin', in: F. Kaplan en J.-L. Vieillard-Baron ed, *Introduction à la philosophie de la religion* (Parijs 1989) 293-310.
- Vloten, J. van, 'Dr. Piersons keerpunt', *De Levensbode: tijdschrift op onbepaalde tijden* 5(1872) 129-140.
- Vloten, J. van, 'Godgeleerdheid', *De Dageraad: tijdschrift toegewijd aan de verspreiding van waarheid en verlichting in den geest van de redelijke godsdienst en zedeleer* 9 (1859) 385-408.
- Vloten, J. van, 'Hoe een mystieke dreamer zich en der gemeente de teekenen des tijds verklaart', *De Dageraad: tijdschrift toegewijd aan de verspreiding van waarheid en verlichting in den geest van de redelijke godsdienst en zedeleer* 16 (1863) 401-409.

- Voorhoeve, H.C., *Herinneringen gedurende vijftig jaren van H.C. Voorhoeve en A.C. Voorhoeve-Francken* (Neerbosch 1892).
- Voorhoeve, J.N., *Onvereffenbare tegenstrijdigheden des bijbels?* (Den Haag 1907).
- Vos, A., Daniël Chantepie de la Saussaye (1818-1874): contouren van zijn theologie', *Kerk en Theologie* 37 (1986) 303-318.
- Vree, J., *De Groninger godgeleerden: de oorsprongen en de eerste periode van hun optreden (1820-1843)* [diss. VU] (Kampen 1984).
- Vree, J., 'De kraaienplaag' Een halve eeuw predikantenverenigingen in de Nederlandse samenleving (1844-1892)', in: 'Predikant in Nederland (1880-heden)', D.Th. Kuiper e.a. ed, *Jaarboek voor geschiedenis van het Nederlands Protestantisme na 1800* 5 (1997) 107-151.
- Vree, J., 'Gunning en Kuiper: een bewogen vriendschap rond Schrift en kerk in de jaren 1860-1873', in: Th Hetteema en L. Mietus ed, *Noblesse oblige: achtergrond en actualiteit van de theologie van J.H. Gunning Jr.* (Gorinchem 2005) 62-86.
- Vrijer, M.J.A. de, 'Een herinnering aan dr. Gerretsen', *Mijn Herdersstaf: weekblad tot opbouw van geestelijk leven* 2 (1924).
- Wachelder, J.C.M., *Universiteit tussen vorming en opleiding: de modernisering van de Nederlandse universiteiten in de negentiende eeuw* [diss. Maastricht] (Hilversum 1992) 204-230.
- Wagner, F., 'Theologische Universalintegration: Richard Rothe 1799-1867', in: F.W. Graf ed, *Profile des neuzeitlichen Protestantismus* (Gütersloh 1990) 265-286.
- Wagner, F., 'Die spekulative Theologie im Umkreis Hegels und die spekulative Dogmatik Baaders', in: P. Koslowski ed, *Die Philosophie, Theologie und Gnosis Franz von Baaders: spekulatives Denken zwischen Aufklärung, Restauration und Romantik* (Wenen 1993) 169-191.
- Wagner, F., 'Die vergessene spekulative Theologie: zur Erinnerung an Carl Daub anlässlich seines 150. Todesjahres', *Theologische Studien* 133 (1986).
- Wagner, F., 'Gefühl und Gottesbewußtsein: zum Problem des theologischen in Schleiermachers philosophischen und theologischen Denken', *Archivio di filosofia* 52 (1984) 271-297.
- Walker, *The coherence theory of truth: realism, anti-realism, idealism* (Londen-New York 1989).
- Wall, E.G.E. van der, *Het oude en nieuwe geloof: discussies rond 1900* [diesrede] (Leiden 1999).
- Weiss, K.Ph.B. *Die Paulinischen Briefe und die Hebräerbrief im berichtigten Text* (Leipzig 1902²).
- White, H., *The content of form: narrative discours and historical representation* (Baltimore 1990).
- Wiegeraad, B.J., *Hugo Visscher (1864-1947): 'een Calvinist op eigen houtje'* (Leiden 1991).
- Wiersinga, H., *De Verzoening in de theologische discussie* (Kampen 1971).
- Wijck, B.H.C.K. van der, 'La crise religieuse en Hollande: souvenirs et impressions par D. Chantepie de la Saussaye, l'un des pasteurs de l'Église Wallonne de Leyde', *Wetenschappelijke Bladen* 6 (1861) 2 46.
- Wijck, B.H.C.K. van der, 'Onze leestafel, R.P. Mees Azn., Wetenschappelijke karakterkennis (Den Haag 1907)', *Onze eeuw: maandschrift voor staatkunde, letteren, wetenschap en kunst* 8 (1908) 143-147.
- Wilma, 'Aan de Moeder en de Kinderen, uit naam van allen, die hij bij de hand genomen en tot Christus gebracht heeft', in: F. van Gheel Gildemeester en H.A.C. Sneathlage, *J.H. Gerretsen: een Boekje van Herinnering, zijnen vrienden aangeboden* 127-131.
- Wilma, *Heerlijkheid: gedachten uit het werk van Jan Hendrik Gerretsen* (Amsterdam 1928).

- Wilma, *Het heilig wonder van mijn leven* (Leiden 1993²).
- Wils, K., *De omweg van de wetenschap: het positivisme en de Belgische en Nederlandse cultuur 1845-1914* (Amsterdam 2005).
- Wintgens, W., 'Adres van antwoord op de troonrede 22 September 1873', in: *Redevoeringen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal (1873-1875)* (Den Haag 1875) 1-26.
- Woelderink, J.G., *De rechtvaardiging uit het geloof alleen* (Aalten 1941).
- Woerden, H.C. van, "Kansel" en "Schriftkritiek": een woord tot de predikanten dr. J.A. Cramer en dr. J.H. Gerretsen (Den Haag 1907).
- Woud, A. van der, *Het lege land: de ruimtelijke orde van Nederland 1798-1848* (Amsterdam 1987).
- Woude, S. van der, *Johannes Busch: Windesheimer kloosterreformerator en kroniekschrijver* [diss. UvA] (Edam 1947).
- Woudenberg, J.A., *Uw Koninkrijk kome: Het Utrechtsche studenten-Zendinggezelschap eltheto hē basileia sou (1846-1908)* [diss. Utrecht] (Zoetermeer 1994).
- Wulfmeyer, H., *Ernst Wilhelm Hengstenberg als Konfessionalist* (Erlangen 1970).
- Zeydner, H., 'De houding des evangeliedienaars ten opzichte van het Oude Testament', *Theologische Studiën* 14 (1896) 241-272.
- Zeydner, H., *Geen uitwendig teeken van de hemel: een woord over kerk en heilige schrift, naar aanleiding van Markus VIII: 10-13* (Den Haag 1897).
- Zeydner, H., 'Voor de leestafel: A.M. Brouwer, De moderne richting', *De 's-Gravenhaagsche Kerkbode* 27 (1913) 45.
- Zeydner, W.A., 'Dr. J.H. Gerretsen en de liturgie', *De Rotterdamsche Kerkbode* 58 (1939) 50-51.
- Zeydner, W.A., 'Pioniers', *In Dienst der Kerk: maandblad van de organisatie voor Hervormde Gemeenteleden* 13 (1960) 10.
- Žižek, S., *The plague of fantasies* (New York 1998²).
- Zwaan, J., 'Iets over de bibliotheek van Groen van Prinsterer', *Documentatieblad voor de Nederlandse kerkgeschiedenis van de negentiende eeuw* (1980) 51-56.